

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA VALSTYBĖS INSTITUCIJŲ (ĮSTAIGŲ) TRANSPORTO IŠLAIDŲ VERTINIMAS

2007 m. gruodžio 29 d. Nr. VA-20-9P-19
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant
Valstybės kontrolės 2-ojo audito departamento direktorės Zitos Valatkienės
2007-04-11 pavedimą Nr. 20-9P

Auditą atliko valstybiniai auditoriai:
Rita Buidovienė (grupės vadovė)
Liudvikas Smilgevičius
Kristina Binkytė
Laurynas Bilkis (nuo 2007-06-26)

Auditas pradėtas 2007-04-11
Auditas baigtas 2007-12-29

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Santrauka	3
Įžanga	5
Audito apimtis ir procesas	6
Audito rezultatai	9
1. Tarnybinių lengvųjų automobilių įsigijimo ir naudojimo teisinis reglamentavimas ir jų išlaikymo išlaidų analizė	9
1.1. Tarnybinių lengvųjų automobilių teisinis reglamentavimas	9
1.2. Tarnybinių lengvųjų automobilių išlaikymo išlaidų analizė	11
1.3. Patvirtinti išlaidų dydžiai tarnybiniams lengviesiems automobiliams išlaikyti arba jiems nuomoti	15
2. Tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimas	19
2.1. Biudžetinių įstaigų vadovų pareigybinių tarnybinių ir tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo analizė	19
2.2. Automobilių kelionės lapų ir juose pateiktų duomenų analizė	21
2.3. Tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimas ministerijose	23
3. Tarnybinių automobilių nuomos ir veiklos nuomos išlaidos	27
3.1. Automobilių nuoma	27
3.2. Automobilių veiklos nuoma	28
4. Išmokėtos kompensacijos degalų išlaidoms ir automobilio amortizacijai padengti	30
5. Tarnybinių lengvųjų automobilių vairuotojų darbo apmokėjimo teisėtumas	35
6. Gerosios praktikos pavyzdžiai	37
Išvados ir rekomendacijos	41
Priedai	46

SANTRAUKA

Biudžetinėse įstaigose įsigyti ir naudojami tarnybiniai lengvieji automobiliai bei kitas transportas yra valstybės ilgalaikis materialusis turtas, kuris turi būti valdomas, naudojamas ir juo disponuojama vadovaujantis visuomenės naudos, efektyvumo, racionalumo ir viešosios teisės principais.

Audito tikslas – tarnybinių lengvųjų automobilių išlaikymo išlaidų įvertinimas efektyvumo požiūriu.

Audito subjektas – 62 valstybės įstaigos (institucijos), iš jų: 13 ministerijų, 10 apskričių viršsininkų administracijų, 12 valstybinių aukštųjų mokyklų ir 27 kitos biudžetinės įstaigos.

Audito metu vertinome:

- Tarnybinių lengvųjų automobilių išlaikymo išlaidas, tenkančias vienam įstaigos (institucijos) darbuotojui ir vienam tarnybiniam automobiliui pagal atskiras įstaigų (institucijų) grupes.
- Įstaigų (institucijų) vadovams priskirtų tarnybinių lengvųjų automobilių kuro sunaudojimą 100 km.
- Tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo tik tarnybiniams tikslams kontrolės užtikrinimą.
- Automobilių nuomos ir veiklos nuomos teisėtumą.
- Tarnybinių lengvųjų automobilių vairuotojų darbo apmokėjimo teisėtumą.

Audito metu nustatyta:

Tarnybinių lengvųjų automobilių išlaikymo išlaidos kiekvienais metais didėja.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. lapkričio 17 d. nutarime Nr. 1341 „Dėl tarnybinių lengvųjų automobilių įsigijimo, nuomos ir naudojimo biudžetinėse įstaigose“ nenurodyta, kokios įstaigų išlaidos turi būti priskiriamos tarnybinių lengvųjų automobilių išlaikymo išlaidoms, skaičiuojant išlaidų dydį tarnybiniams lengviesiems automobiliams išlaikyti arba jiems nuomoti. Minėti išlaidų dydžiai nesuteikia galimybės kontroliuoti visų įstaigos išlaidų, susijusių su tarnybinio transporto išlaikymu ir naudojimu.

Biudžetinėse įstaigose vidaus kontrolės procedūros yra nepakankamai veiksmingos, kad užtikrintų efektyvų valstybės biudžeto lėšų panaudojimą ir užkirstų kelią šių automobilių naudojimui ne pagal paskirtį. Naudojami automobilių kelionės lapai gali būti efektyvi tarnybinio transporto išlaidų, automobilių ridos ir kuro sunaudojimo kontrolės priemonė tik tuo atveju, jei jie tinkamai užpildyti ir juose pažymėtas kiekvienas važiavimo maršrutas.

Didžiausią ministerijų transporto išlaikymo išlaidų dalį sudaro ministrų reikmėms išnuomotų automobilių nuomos mokestis, tačiau nuomojamų automobilių vertė Vyriausybės neregamentuota.

Kompensacija už netarnybinių lengvųjų automobilių naudojimą neturi būti mokama už laikotarpį, kai valstybės tarnautojas yra išvykęs į tarnybines komandiruotes ne nuosavu automobiliu, o bendru tarnybiniu įstaigos transportu kaip komisijos ar delegacijos narys arba kai jam apmokamos tarnybinės komandiruotės kelionės išlaidos kitomis transporto priemonėmis.

Vienose ministerijose vairuotojai priskirti darbininkų kategorijai, o kitose ministerijose vairuotojai užima vyresniojo specialisto ar specialisto pareigybes. Skirtumas tarp specialistams ir darbininkams nustatyto tarnybinio atlyginimo yra daugiau kaip du kartus didesnis. Pagal Lietuvos Respublikos darbo kodeksą viršvalandiniai darbai vairuotojams neleidžiami, todėl kelionės lapuose ir darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose nurodomi tikrovės neatitinkantys duomenys.

Lietuvos ir kitų Europos Sąjungos valstybių gerosios praktikos pavyzdžiai, naudojant tarnybinius lengvuosius automobilius, rodo, kad yra įvairių būdų ir priemonių, kaip taupyti valstybės biudžeto lėšas, efektyviai naudoti tarnybinius lengvuosius automobilius.

Lietuvos Respublikos Vyriausybei pasiūlyta nustatyti ir patvirtinti naujus išlaidų tarnybiniams lengviesiems automobiliams išlaikyti arba jiems nuomoti dydžius, kurie būtų pagrįsti biudžetinių įstaigų atliktais tarnybinių lengvųjų automobilių išlaikymo išlaidų apskaičiavimais ir analize, reglamentuoti naujų ir naudotų transporto priemonių veiklos nuomos paslaugas, nustatant nuomojamų automobilių maksimalią vertę bei reglamentuoti kompensacijų už netarnybinių lengvųjų automobilių naudojimą mokėjimą taip, kad kompensacija nebūtų mokama už laikotarpį, kai darbuotojas yra išvykęs į tarnybines komandiruotes ne nuosavu automobiliu.

Siekiant taupiau naudoti valstybės biudžeto lėšas, pasiūlyta Vyriausybei apsvarstyti galimybę parengti griežtos atskaitomybės kelionės lapo formą biudžetinėms įstaigoms ir nustatyti jo pildymo tvarką, perduoti Vyriausybės kanceliarijai Vyriausybės narių (ministrų) pareigybinių tarnybinių lengvųjų automobilių aptarnavimą, stambinti biudžetinių įstaigų tarnybinių lengvųjų automobilių autoūkius, prijungiant juos prie įstaigų, įdiegusių elektronines automobilių parko kontrolės sistemas, taikyti kitų ES valstybių patirtį, limituojant ir apmokestinant pareigybinių tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimą asmeniniams tikslams. Taip pat pasiūlyta spręsti klausimą dėl biudžetinių įstaigų tarnybinių lengvųjų automobilių privalomo žymėjimo logotipais ar kitais būdais.

Siekiant išvengti skirtingo biudžetinių įstaigų vairuotojų darbo apmokėjimo, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai pasiūlyta spręsti klausimą, ar šie vairuotojai turi būti priskirti darbininkų kategorijai, ar specialisto pareigybei.

IŽANGA

Biudžetinėse įstaigose įsigyti ir naudojami tarnybiniai lengvieji automobiliai bei kitas transportas yra valstybės ilgalaikis materialusis turtas, kuris turi būti valdomas, naudojamas ir juo disponuojama vadovaujantis visuomenės naudos, efektyvumo, racionalumo ir viešosios teisės principais. Biudžetinių įstaigų vadovai turi užtikrinti, kad lėšos šiems automobiliams įsigyti ir išlaikyti būtų racionaliai naudojamos. Jie turi paskirti darbuotojus, kurie kontroliuotų, kaip naudojami tarnybiniai lengvieji automobiliai, ar jie tinkamai laikomi, saugomi, naudojami tik įstaigų uždaviniams bei funkcijoms vykdyti.

Biudžetinių įstaigų transporto išlaikymo išlaidos kasmet didėja: 2004 m. joms skirta 104 010,5 tūkst. Lt, 2005 m. – 127 029,0 tūkst. Lt, 2006 m. – 144 036,2 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų.

Pastaruoju metu daug dėmesio tarnybinių automobilių naudojimui skyrė žiniasklaida. Spaudoje pasirodė straipsnių, kuriuose teigiama, kad kai kurie valstybės tarnautojai ir biudžetinių įstaigų darbuotojai tarnybinius automobilius naudoja ne tik tarnybos tikslams, bet ir asmeniniams poreikiams tenkinti.

Tokie atvejai visuomenėje kelia įtarimų, kad valstybės turtas naudojamas neefektyviai ir netaupiai, kartu prarandamas pasitikėjimas valstybės institucijomis ir gali atsirasti nepasitikėjimas pačia valstybe. Tai rodo, kad tarnybinių lengvųjų automobilių įsigijimo ir naudojimo reglamentavimas, jų tinkamos naudojimo kontrolės užtikrinimas ir efektyvus valstybės biudžeto lėšų transporto išlaidoms naudojimas yra svarbi ir aktuali problema.

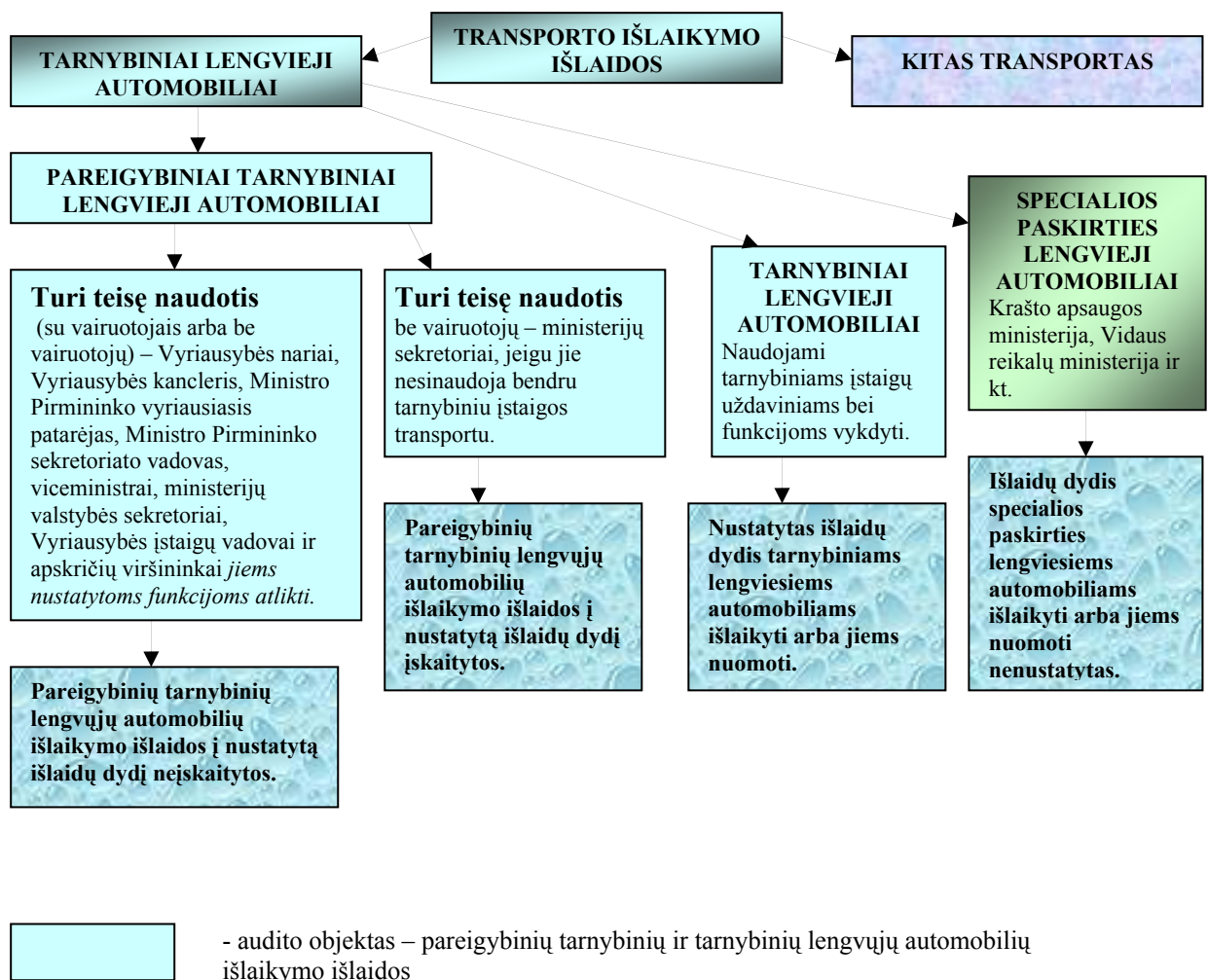
Valstybės kontrolė į tai atsižvelgė, 59-iuose subjektuose atlikdama valstybinių įstaigų (institucijų) 2006 m. finansinės veiklos ir atskaitomybės finansinį (teisėtumo) auditą, vertino, ar tarnybiniai lengvieji automobiliai įsigijami, nuomojami ir naudojami teisėtai. Nuspręsta, kad pagal finansinio (teisėtumo) audito metu atlikto vertinimo rezultatus ir kitą surinktą informaciją yra tikslinga atlikti transporto išlaikymo išlaidų vertinimą efektyvumo požiūriu.

AUDITO APIMTIS IR PROCESAS

Audito objektas – Valstybės institucijų (įstaigų) pareigybinių tarnybinių ir tarnybinių lengvųjų automobilių išlaikymo išlaidos.

Biudžetinėse įstaigose yra naudojami tarnybiniai lengvieji automobiliai¹ ir kitos transporto priemonės (pvz., autobusai, sunkvežimiai, traktoriai ir kt.). Tarnybiniai lengvieji automobiliai gali būti pareigybiniai tarnybiniai lengvieji automobiliai, tarnybiniai lengvieji automobiliai ir specialios² paskirties lengvieji automobiliai. Audito metu buvo analizuojamos tik pareigybinių tarnybinių ir tarnybinių lengvųjų automobilių (toliau – tarnybiniai lengvieji automobiliai) išlaikymo išlaidos (žr.1 pav.).

1 pav. Biudžetinių įstaigų transporto išlaikymo išlaidų ir jose naudojamo transporto schema³

Šaltinis – Valstybės kontrolė

¹ Lengvasis automobilis – motorinė kelių transporto priemonė, turinti ne daugiau kaip 9 sėdimas vietas, įskaitant vairuotojo vietą, skirta keleiviams bei bagažui vežti (Lietuvos Respublikos kelių transporto kodeksas).

² Greitosios pagalbos arba operatyviniams tikslais naudojami automobiliai su specialia įranga.

³ Nutarimas netaikomas – žr. Pastebėjimas 9 puslapis.

Pagrindinio audito metu papildomai vertinome tarnybinių lengvųjų automobilių vairuotojų darbo apmokėjimo teisėtumą, nes vienos biudžetinės įstaigos vairuotojai priskirti darbininkų kategorijai, o kitose – specialisto pareigybei ir, atlikdami tą patį darbą, gauna skirtingą darbo užmokestį.

Audito subjektai: 62 valstybės įstaigos (institucijos), iš jų: 59-ios valstybės įstaigos (institucijos), kuriose buvo atliekamas 2006 m. finansinės veiklos ir atskaitomybės finansinis (teisėtumo) auditas, trys ministerijos (Aplinkos, Teisingumo ir Susisiekimo), kuriose 2006 m. finansinės veiklos ir atskaitomybės finansinis (teisėtumo) auditas nebuvo atliekamas ir informacija apie transporto išlaikymo išlaidas buvo renkama šio audito metu. Ūkio ministerijoje 2006 m. buvo atliktas finansinės veiklos ir atskaitomybės finansinis (teisėtumo) auditas, tačiau informacija apie tarnybinio transporto naudojimą buvo renkama papildomai.

Audito tikslas – tarnybinių lengvųjų automobilių išlaikymo išlaidų įvertinimas efektyvumo požiūriu.

Vertinimo kriterijai:

- Tarnybinių lengvųjų automobilių išlaikymo išlaidos, tenkančios vienam įstaigos (institucijos) darbuotojui ir vienam tarnybiniam automobiliui pagal atskiras įstaigų (institucijų) grupes.
- Įstaigų (institucijų) vadovams priskirtų tarnybinių lengvųjų automobilių kuro sunaudojimas 100 km.
- Tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo tik tarnybiniams tikslams kontrolės užtikrinimas.
- Automobilių nuomos ir veiklos nuomos teisėtumas.
- Tarnybinių lengvųjų automobilių vairuotojų darbo apmokėjimo teisėtumas.

Audito procesas

Auditoriai, atliekantys finansinį (teisėtumo) auditą, pagal pateiktas lenteles-klausimynus rinko duomenis ir informaciją, kurie padėtų nustatyti, ar tarnybinių lengvųjų automobilių įsigijimo, nuomos ir naudojimo biudžetinėse įstaigose tvarka užtikrina efektyvų biudžeto lėšų naudojimą.

Informacija apie 2004–2006 m. tarnybinių lengvųjų automobilių išlaikymo išlaidas buvo surinkta iš 62 valstybės institucijų (įstaigų): 13 ministerijų, 10 apskričių viršinių administracijų (toliau – apskritys), 12 valstybinių aukštųjų mokyklų ir 27 kitų biudžetinių įstaigų (toliau – kitos įstaigos) (1 priedas). Gauta informacija pagrindinio tyrimo metu buvo analizuojama ir apibendrinama.

Audito įrodymai gauti nagrinėjant rašytinius dokumentus, kalbant su ministerijų valstybės sekretoriais ir sekretoriais, kuruojančiais transportą, bei ministerijų finansų ir ūkio skyrių

specialistais, kalbantis telefonu ir susirašinėjant elektroniniu paštu su kitais įstaigų specialistais. Atsakymus į pateiktus klausimus apie tarnybinio transporto naudojimą Latvijoje, Lenkijoje, Vengrijoje ir Olandijoje gavome iš šių šalių audito institucijų. Seimo kanceliarijos Transporto skyriuje domėjimos automobiliuose sumontuota transporto kontrolės sistema, kuri veikia visuotinės padėties nustatymo globalaus mobiliųjų telefonų ryšio standartų technologijų pagrindu. Šios sistemos tikslas – užtikrinti automobilių naudojimą pagal paskirtį.

AUDITO REZULTATAI

1. Tarnybinių lengvųjų automobilių įsigijimo ir naudojimo teisinis reglamentavimas ir jų išlaikymo išlaidų analizė

1.1. Tarnybinių lengvųjų automobilių teisinis reglamentavimas

Pagrindinis teisės aktas, reglamentuojantis tarnybinio transporto įsigijimą, nuomą ir naudojimą biudžetinėse įstaigose, yra Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998-11-17 nutarimas Nr. 1341 „Dėl tarnybinių lengvųjų automobilių įsigijimo, nuomos ir naudojimo biudžetinėse įstaigose“ (toliau – Vyriausybės nutarimas). Vyriausybės nutarimas taikomas ministerijoms, Vyriausybės įstaigoms, įstaigoms prie ministerijų ir kitoms iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų išlaikomoms biudžetinėms įstaigoms. Siekiant taupiai naudoti valstybės biudžeto lėšas, Vyriausybės nutarime patvirtinti išlaidų tarnybiniams lengviesiems automobiliams išlaikyti arba jiems nuomoti dydžiai, skaičiuojant procentais nuo atitinkamų programų metinėse išlaidų sąmatose patvirtintų asignavimų išlaidoms.

Pastebėjimas

Šis Vyriausybės nutarimas netaikomas: (išskyrus 3.2 p.) – LR Prezidentūrai, LR Seimo kanceliarijai, LR Konstituciniam Teismui, Lietuvos Aukščiausiajam Teismui, Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui, Lietuvos apeliaciniam teismui, apygardų teismams, apygardų administraciniam teismams, apylinkių teismams, Nacionalinei teismų administracijai, Generalinei prokuratūrai, teritorinėms prokuratūroms, Valstybės saugumo departamentui, Specialiųjų tyrimų tarnybai; (išskyrus 3.2 ir 5.1.1 p.) – Valstybės kontrolei ir kitoms LR Seimui atskaitingoms institucijoms. Vyriausybės nutarime LR Seimui atskaitingoms institucijoms rekomenduojamas išlaidų tarnybiniams lengviesiems automobiliams išlaikyti arba nuomoti dydis – iki 4 procentų (asignavimų išlaidoms, tvirtinamų įstaigų atitinkamų programų metinėse išlaidų sąmatose). Tarnybinio transporto naudojimas šiose institucijose reglamentuojamas tik vidaus teisės aktais.

Vyriausybės nutarime savivaldybių taryboms rekomenduojama nustatyti iš savivaldybių biudžetų išlaikomoms biudžetinėms įstaigoms išlaidų tarnybiniams lengviesiems automobiliams išlaikyti arba nuomoti dyžius ir automobilių naudojimo taisykles.

Vyriausybės nutarime konkrečiai nenurodyta, nuo kokioms programoms vykdyti skirtų asignavimų išlaidoms turi būti skaičiuojamas patvirtintas išlaidų tarnybiniams lengviesiems automobiliams išlaikyti arba jiems nuomoti dydis, todėl sąvoka „atitinkamos programos“ yra neaiški. Audito metu nustatyta, kad visos įstaigos (institucijos), skaičiuodamos valstybės biudžeto išlaidų poreikį tarnybiniams lengviesiems automobiliams išlaikyti, jį skaičiuoja nuo visų įstaigai skiriamų valstybės biudžeto asignavimų išlaidoms dydžio.

Vadovaudamiesi minėto Vyriausybės nutarimo nuostatomis, ministrai, įstaigų prie ministerijų vadovai (suderinę su atitinkama ministerija), apskričių viršininkai, Vyriausybės įstaigų vadovai, taip pat kitų biudžetinių įstaigų vadovai privalo patvirtinti savo įstaigų tarnybinių ir netarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo taisykles ir kompensacijų už netarnybinių lengvųjų automobilių naudojimą dydį.

Biudžetinėms įstaigoms draudžiama neatlygintinai naudotis joms pavaldžių ir jų reguliavimo sričiai priskirtų įstaigų ir organizacijų tarnybiniais lengvaisiais automobiliais, išskyrus Vidaus reikalų ministeriją ir Krašto apsaugos ministeriją, kurias aptarnauja tam tikslui įsteigti iš valstybės biudžeto išlaikomi autoūkiai.

Vyriausybės nutarime nurodyta, kad biudžetinėse įstaigose gali būti pareigybiniai tarnybiniai ir tarnybiniai lengvieji automobiliai, taip pat nurodytas sąrašas pareigybių, kurias užimantys asmenys turi teisę naudotis pareigybiniais tarnybiniais lengvaisiais automobiliais su vairuotojais arba be vairuotojų. Ministerijų sekretoriams suteikta teisė naudotis pareigybiniais tarnybiniais lengvaisiais automobiliais be vairuotojų, jei jie nesinaudoja bendru tarnybiniu įstaigos transportu.

Vyriausybės nutarime nustatyta, kad lengvuosius automobilius, ne brangesnius kaip 60 tūkst. Lt, biudžetinės įstaigos (išskyrus ministerijas) gali įsigyti steigėjui leidus. Brangesnius kaip 60 tūkst. Lt lengvuosius automobilius biudžetinės įstaigos (įskaitant ministerijas, taip pat valstybės mokslo ir studijų institucijas) gali įsigyti tik leidus Vyriausybei.

Nustatant kuro suvartojimo normas, biudžetinėms įstaigoms rekomenduojama vadovautis Automobilių kuro normų nustatymo metodika, patvirtinta Susisiekimo ministerijos 1995 m. spalio 12 d. įsakymu Nr. 405 „Dėl automobilių kuro normų nustatymo metodikos“.

Pastebėjimas

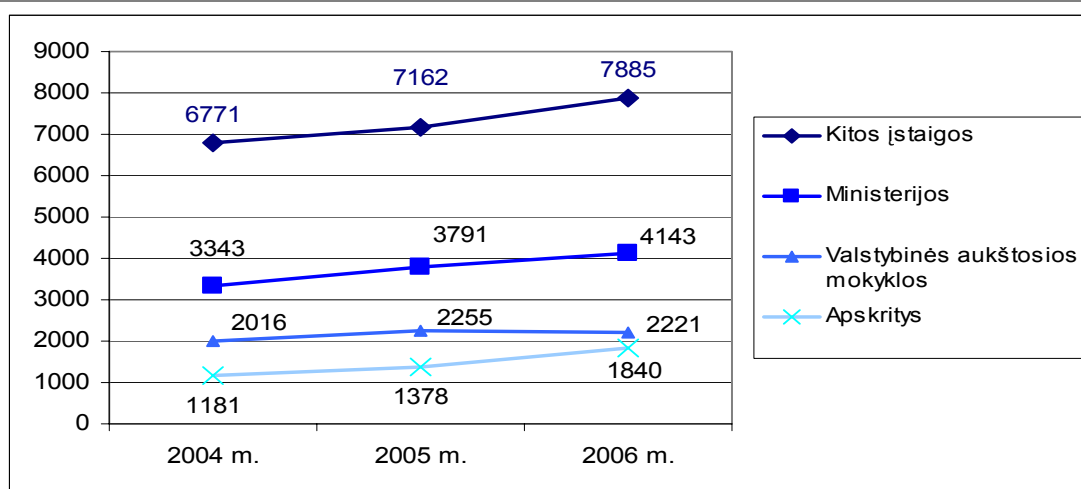
Audituotų ministerijų specialistų nuomone, kuro normų nustatymo metodika yra pasenusi ir neatitinka šiai dienai keliamų reikalavimų.

Konkrečias naudojamų tarnybinių lengvųjų automobilių kuro sunaudojimo normas tvirtina biudžetinių įstaigų vadovai.

1.2. Tarnybinių lengvųjų automobilių išlaikymo išlaidų analizė

Pagal valstybės ir savivaldybių biudžetų išlaidų ekonominę klasifikaciją transporto išlaikymo išlaidas sudaro transporto priemonių remontas, išlaikymas (degalai, tepalai, atsarginės dalys, padangos ir kt.), transporto draudimas ir nuoma. Transporto išlaikymo išlaidų straipsnyje apskaitomos ir kompensacijos degalų išlaidoms ir automobilio amortizacijai padengti, kurios kas mėnesį mokamos atsisakiusiems naudotis tarnybiniais lengvaisiais automobiliais ir naudojantiems netarnybinius automobilius tarnybos reikmėms. Kaip keitėsi transporto išlaikymo išlaidos per 2004–2006 m. laikotarpį audituotose biudžetinėse įstaigose, pateikta 2 pav.

2 pav. Visų audituotų biudžetinių įstaigų transporto išlaikymo išlaidos 2004–2006 m. (tūkst. Lt)

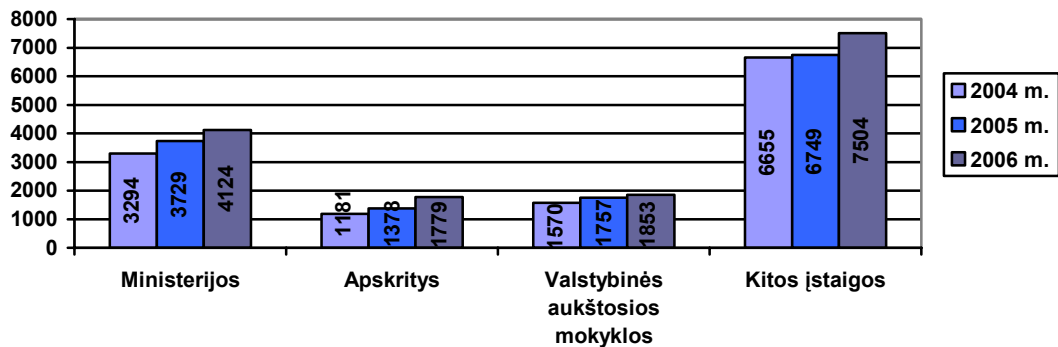
Šaltinis – Valstybės kontrolė

Lyginant 2006 m. su 2004 m., ministerijose šios išlaidos padidėjo 23,9 proc., apskrityse – 55,8 proc., valstybinėse aukštosiose mokyklose – 10,2 proc., kitose įstaigose – 16,5 proc.

Kadangi šio audito objektu pasirinkome ne viso transporto išlaikymo išlaidas, o valstybės institucijų (įstaigų) pareigybinių tarnybinių ir tarnybinių lengvųjų automobilių išlaikymo išlaidas (toliau – tarnybinių automobilių išlaikymo išlaidos), todėl analizavome tik minėtas išlaidas ir jų dinamiką tarp atskirų valstybės institucijų grupių: 13 ministerijų, 10 apskričių, 12 valstybinių aukštųjų mokyklų ir 27 kitų biudžetinių įstaigų.

Tarnybinių lengvųjų automobilių išlaikymo išlaidos kiekvienais metais didėja (žr. 3 pav.). Lyginant 2006 m. su 2004 m., tarnybinių lengvųjų automobilių išlaikymo išlaidos ministerijose padidėjo 830 tūkst. Lt, apskrityse – 598 tūkst. Lt, valstybinėse aukštosiose mokyklose – 283 tūkst. Lt ir kitose įstaigose – 849 tūkst. Lt.

3 pav. Tarnybinių lengvųjų automobilių išlaikymo išlaidos (tūkst. Lt)

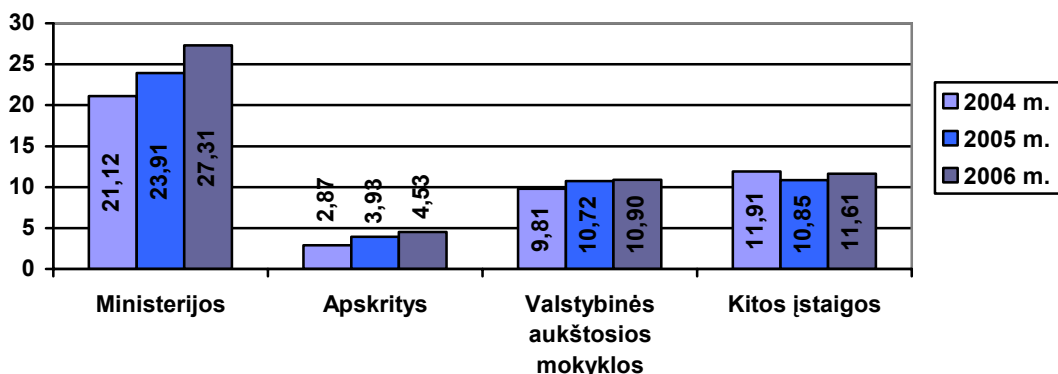

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Sparčiausiai tarnybinių automobilių išlaikymo išlaidos didėjo apskrityse, jos išaugo 50,6 proc. Tam įtakos turėjo: apskrityse vadovų naudojamų automobilių kuro suvartojimas 100 km vidutiniškai padidėjo 12,9 proc. (nuo 10,89 l/100 km 2004 m. pakilo iki 12,29 l/100 km 2006 m.), įsigyto kuro kainos per minėtą laikotarpį vidutiniškai padidėjo 17,6 proc. (nuo 2,56 Lt/l 2004 m. išaugo iki 3,01 Lt/l 2006 m.), biudžeto lėšomis įsigytų automobilių skaičius padidėjo 5 kartus (2004 m. įsigyta 19 vnt. automobilių, 2006 m.–95 vnt.), todėl neišvengiamai kilo ir lėšų naudojamiems automobiliams poreikis. Reikia pažymėti, kad apskričių tarnybinių automobilių išlaikymo išlaidos didėjo sparčiau nei per šį laikotarpį didėjo visos valstybės biudžeto išlaidos (valstybės biudžeto išlaidos 2006 m., lyginant su 2004 m., išaugo 42,2 proc.).

Kadangi transporto išlaikymo išlaidos tiesiogiai priklauso nuo turimų arba nuomojamų automobilių skaičiaus, todėl palyginome, kaip pasirinktose institucijų grupėse keitėsi tarnybinių automobilių išlaikymo išlaidos, tenkančios vienam automobiliui (žr. 4 pav.). Transporto išlaidos, tenkančios vienam automobiliui, didžiausios yra ministerijose ir kitose įstaigose.

4 pav. Tarnybinių lengvųjų automobilių išlaikymo išlaidos, tenkančios vienam automobiliui (tūkst. Lt)

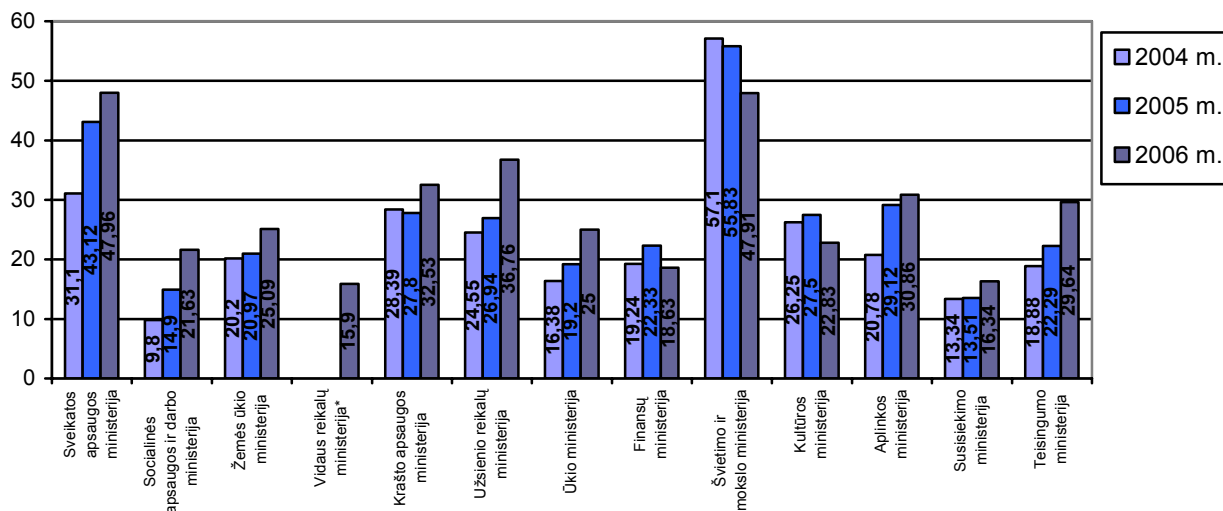

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Ministerijų tarnybinių automobilių išlaikymo išlaidų dydžiui tenkančiam vienam automobiliui, turi įtakos ne tik eksploatuojamų automobilių techninės charakteristikos, bet ir brangesnių nei 60 tūkst. Lt lengvųjų automobilių nuomos išlaidos. Didžiausios tarnybinių lengvųjų

automobilių išlaikymo išlaidos, tenkančios vienam ministerijos automobiliui, yra Sveikatos apsaugos, Švietimo ir mokslo bei Užsienio reikalų ministerijose (žr. 5 pav.).

5 pav. Tarnybinių lengvųjų automobilių išlaikymo išlaidos, tenkančios vienam ministerijos automobiliui (tūkst. Lt)

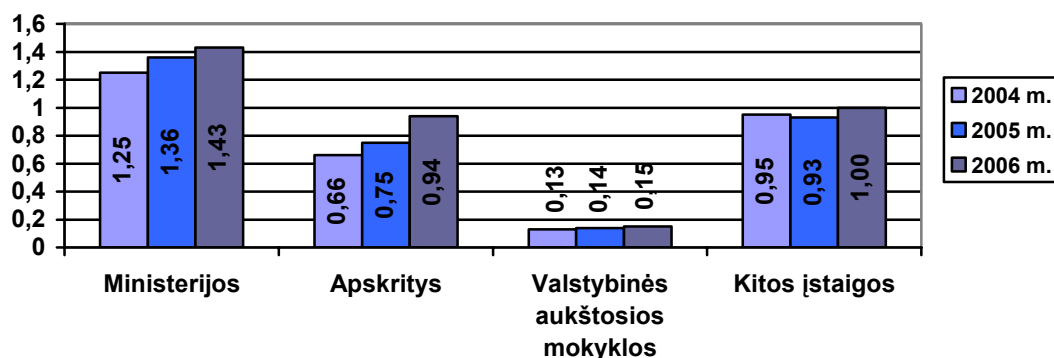

*Nepateiktas automobilių skaičius 2005 m. ir 2006 m.

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Tarnybiniais lengvaisiais automobiliais yra aptarnaujami įstaigų darbuotojai, vykdantys įstaigoms pavestas funkcijas, todėl norėdami palyginti, kaip bendros tarnybinio transporto išlaidos pasiskirsto tarp atskirų įstaigų grupių, apskaičiavome, kiek šių išlaidų tenka vienam įstaigos darbuotojui (žr. 6 pav.).

6 pav. Tarnybinių lengvųjų automobilių išlaikymo išlaidos, tenkančios vienam įstaigos darbuotojui (tūkst. Lt)

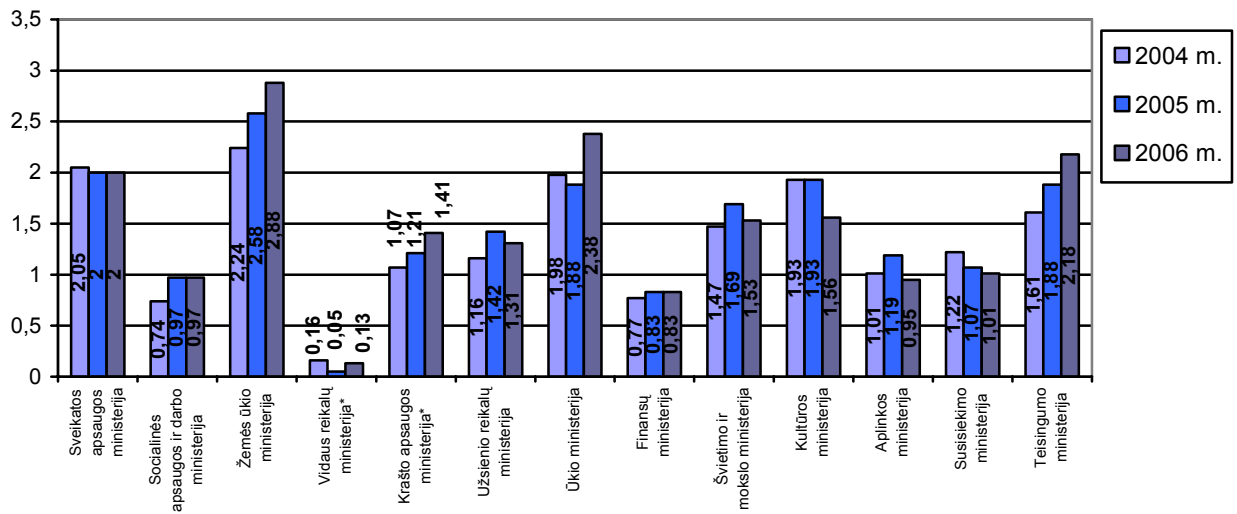

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Kaip matyti iš 6 pav., 2006 m., lyginant su 2004 m., tarnybinių automobilių išlaikymo išlaidos, tenkančios vienam darbuotojui, sparčiausiai didėjo apskrityse, jos išaugo 42 procentais. Tarnybinių lengvųjų automobilių išlaikymo išlaidos, tenkančios vienam darbuotojui, didžiausios yra ministerijose, nes 2006 m. šios išlaidos 1,52 karto didesnės nei apskrityse, beveik 10 kartų didesnės nei valstybinėse mokslo įstaigose ir 1,43 karto didesnės nei kitose įstaigose.

Palyginus šį rodiklį atskirose ministerijose, matyti, kad jis gerokai skiriasi (žr. 7 pav.).

7 pav. Tarybinių lengvųjų automobilių išlaikymo išlaidos vienam ministerijos darbuotojui (tūkst. Lt)

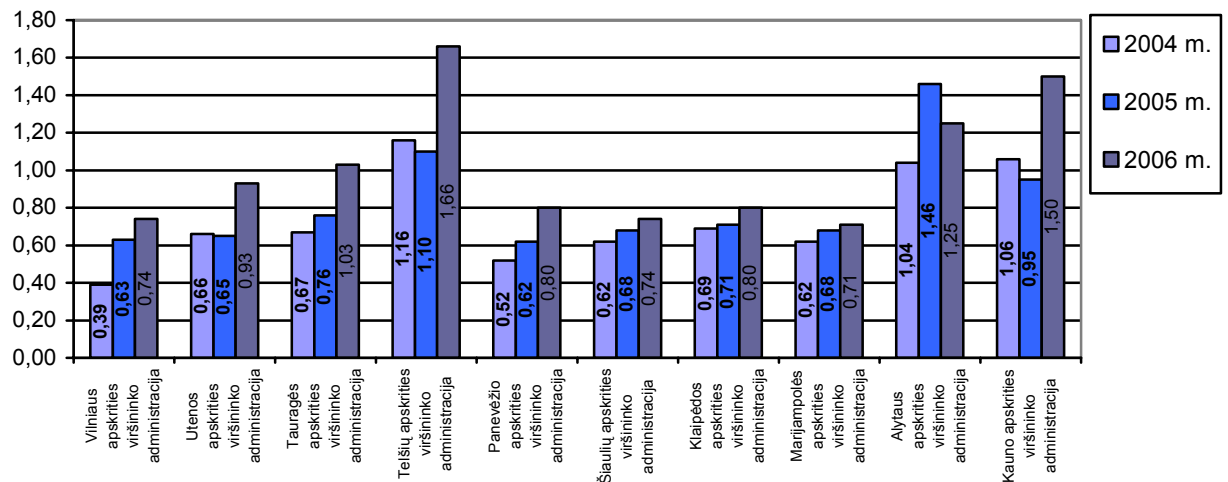
*Vidaus reikalų ir Krašto apsaugos ministerijose nurodytos tik atašė automobilių išlaikymo išlaidos vienam ministerijos darbuotojui

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Didžiausios tarnybinių automobilių išlaikymo išlaidos, tenkančios vienam ministerijos darbuotojui, yra Žemės ūkio, Ūkio, Sveikatos apsaugos, Kultūros bei Teisingumo ministerijose.

Tokiu pat būdu palyginome ir apskričių tarnybinių automobilių išlaikymo išlaidas, tenkančias vienam apskrities viršininko administracijos darbuotojui (žr. 8 pav.).

8 pav. Tarybinių lengvųjų automobilių išlaikymo išlaidos vienam apskrities viršininko administracijos darbuotojui (tūkst. Lt)

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Didžiausios tarnybinių lengvųjų automobilių išlaikymo išlaidos, tenkančios vienam apskrities viršininko administracijos darbuotojui, yra Telšių, Alytaus bei Kauno apskrities viršininko administracijose. Telšių ir Kauno apskrities viršininko administracijose šios išlaidos 2006 m., lyginant su 2004 m., padidėjo daugiau kaip 40 procentų.

1.3. Patvirtinti išlaidų dydžiai tarnybiniam lengviesiems automobiliams išlaikyti arba jiems nuomoti

Vadovaujantis Vyriausybės nutarimo nuostatomis, biudžetinėms įstaigoms išlaidų dydis tarnybiniam lengviesiems automobiliams išlaikyti arba jiems nuomoti (toliau – išlaidų dydis) nustatomas pagal jiems atitinkamų programų metinėse išlaidų sąmatose patvirtintų asignavimų išlaidoms dydį. Kaip minėta, išlaidų dydį įstaigos skaičiuoja nuo visų joms skirtų valstybės biudžeto asignavimų išlaidoms.

Didžiausias išlaidų dydis (iki 5 proc.) patvirtintas Vyriausybės atstovo institucijai, mažiausias (iki 1,5 proc.) – Vyriausybės įstaigoms. Išlaidų dydžiai nėra nustatyti Krašto apsaugos ir Vidaus reikalų ministerijoms, nes specialios paskirties lengviesiems automobiliams išlaikyti arba jiems nuomoti išlaidų dydis netvirtinamas.

Vyriausybės nutarime nenurodyta, kokios įstaigų išlaidos turi būti priskiriamos tarnybinių lengvųjų automobilių išlaikymo išlaidoms, skaičiuojant išlaidų dydį tarnybiniam lengviesiems automobiliams išlaikyti arba jiems nuomoti, todėl faktiškai šioms išlaidoms priskiriamos tik tos išlaidos, kurios pagal valstybės biudžeto išlaidų ekonominę klasifikaciją gali būti priskiriamos transporto išlaikymo išlaidoms. Dalis valstybės biudžeto išlaidų, kurios pagal savo pobūdį yra tiesiogiai susijusios su tarnybinio transporto išlaikymu, pagal valstybės biudžeto išlaidų ekonominę klasifikaciją priskiriamos kitiems išlaidų straipsniams (automobilių garažų išlaikymo ir jų komunalinių paslaugų išlaidos, vairuotojų darbo užmokestis, naujų ir naudotų transporto priemonių veiklos nuomos išlaidos ir kt.).

Be to, kaip nurodyta Vyriausybės nutarime, ministerijos į nustatytą išlaidų dydį neturi įskaityti vairuotojų darbo užmokesčio ir ministrų (Vyriausybės narių), viceministrų, ministerijų valstybės sekretorių pareigybinių tarnybinių lengvųjų automobilių išlaikymo išlaidų. (Šie automobiliai yra naudojami jiems nustatytoms funkcijoms atlikti ir kitais su jų veiklos (įskaitant ministrų susitikimams su gyventojais ir kitus renginius) ypatumais susijusiais atvejais, kai būtina užtikrinti jų pareigų vykdymą arba asmens saugumą).

Audito metu nustatyta, kad ministerijos šia nuostata vadovujasi tik iš dalies: skaičiuodamos išlaidų dydį, vairuotojų darbo užmokesčio neįtraukia, tačiau įtraukia išlaidas pareigybiniam tarnybiniam ir tarnybiniam lengviesiems automobiliams išlaikyti. Tokia situacija yra dėl to, kad ne visos ministerijos apskaito šių automobilių išlaikymo išlaidas pagal kiekvieną automobilį (informaciją reikia surinkti iš pirminių dokumentų). Be to, pažymėtina, kad ministerijų sekretorių pareigybinių tarnybinių lengvųjų automobilių išlaikymo išlaidas į nustatytą išlaidų dydį reikia įskaityti (žr. 1 pav.).

Mūsų nuomone, Vyriausybės nutarime patvirtinti išlaidų dydžiai tarnybiniams lengviesiems automobiliams išlaikyti arba jiems nuomoti, kuriais buvo siekiama taupiai naudoti valstybės biudžeto lėšas, iš esmės nesuteikia galimybės kontroliuoti visų įstaigos išlaidų tarnybiniam transportui išlaikyti. Siekiant taupiai naudoti valstybės biudžeto lėšas ir nustatant išlaidų dydžius tarnybiniams lengviesiems automobiliams išlaikyti arba jiems nuomoti, turi būti ribojamos ir kontroliuojamos visos šios paskirties išlaidos, tvarkant šių išlaidų apskaitą pagal kiekvieną turimą arba nuomojamą automobilį. Tai gali pareikalauti papildomų laiko ir darbo sąnaudų, tačiau suteiktų patikimą ir aiškia informaciją, kaip įstaigos naudoja valstybės biudžeto lėšas tarnybiniams lengviesiems automobiliams išlaikyti arba jiems nuomoti.

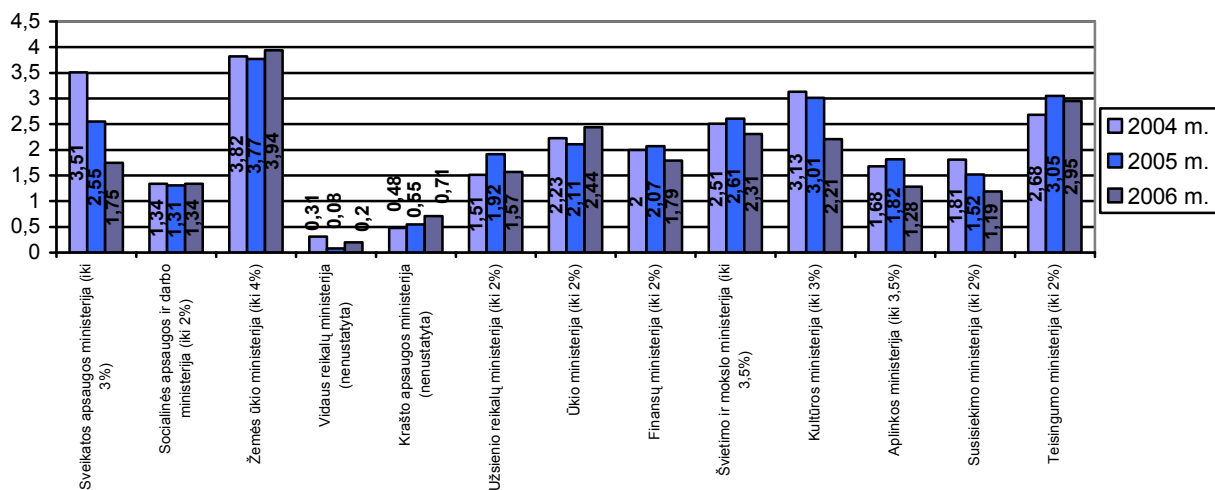
Iš mūsų audituotų Aplinkos, Ūkio, Susisiekimo ir Teisingumo (transporto išlaikymo išlaidų apskaita kompiuterizuota tik nuo 2007 m.) ministerijų vienintelė Ūkio ministerija tvarko apskaitą pagal kiekvieną automobilį. Kadangi Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo ataskaitoje (forma Nr. 2) transporto išlaikymo išlaidos rodomos vienoje eilutėje ir nereikia atskirai išskirti nei pareigybinių tarnybinių, nei kitų tarnybinių lengvųjų automobilių išlaikymo išlaidų, ministerijos nesuinteresuotos tvarkyti apskaitą pagal kiekvieną automobilį.

Aplinkos ministerijos specialistų nuomone, jie stengiasi nustatyto išlaidų dydžio neviršyti, o išlaidų apskaita pagal kiekvieną automobilį – tai tik papildomas darbas. Aplinkos ministerijai patvirtintas iki 3,5 proc. išlaidų dydis, tačiau 2004 m. buvo 1,68 proc., 2005 m. padidėjo iki 1,82 proc., o 2006 m. sumažėjo iki 1,28 proc. Kaip matome, jis neviršytas, nors apskaičiuotas ne tik tarnybiniams lengviesiems automobiliams išlaikyti, bet ir visoms transporto išlaikymo išlaidoms, į kurias įskaitytos ir pareigybinių automobilių išlaikymo išlaidos.

Kaip ministerijos laikosi joms nustatytų išlaidų dydžių tarnybiniams lengviesiems automobiliams išlaikyti arba jiems nuomoti, parodyta 9 pav. Kadangi specialios paskirties lengviesiems automobiliams išlaidų dydžiai netvirtinami, Vidaus reikalų ir Krašto apsaugos ministerijos apskaito tik atašė automobilių išlaikymo išlaidas, kurios nesudaro 1 proc.

9 pav. Ministerijų tarnybinių lengvųjų automobilių išlaikymo arba jų nuomos išlaidos 2004–2006 metais (proc.)

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Iš 9 pav. matyti, kad kai kurios ministerijos (Teisingumo, Ūkio) patvirtintą išlaidų dydį nežymiai viršijo. Viršijimo priežastis – į jų transporto išlaikymo išlaidas yra įskaitytos ministrų, viceministrų ir ministerijos valstybės sekretorių pareigybinių tarnybinių lengvųjų automobilių išlaikymo išlaidos, kurios, vadovaujantis Vyriausybės nutarimo nuostatomis, neturėjo būti įskaitomos.

Pareigybinių tarnybinių lengvųjų automobilių išlaikymo išlaidos yra nelimituotos, jų kontrolė nereglamentuota. Manome, kad į nustatytą išlaidų dydį reikėtų įskaityti ir pareigybinių tarnybinių lengvųjų automobilių išlaikymo išlaidas, nes tiek ministerijų vadovai, atlikdami jiems nustatytas funkcijas, tiek ministrai, susitikdami su gyventojais arba dalyvaudami kituose renginiuose, naudoja valstybės biudžeto lėšas, kurias reikėtų naudoti taupiai.

Neįskaičius Teisingumo ministerijos pareigybinių tarnybinių lengvųjų automobilių išlaikymo išlaidų (jos buvo apskaičiuotos tik audito metu), patvirtintas 2 proc. išlaidų dydis 2005 m. viršytas 0,06 proc., arba 4 841 Lt, o 2006 m. – 0,09 proc., arba 9 065 Lt. Mūsų nuomone, jeigu ministerijoje transporto išlaikymo išlaidų apskaita būtų tvarkoma pagal kiekvieną automobilį ir būtų analizuojamas transporto panaudojimo efektyvumas, lėšas automobiliams išlaikyti būtų galima panaudoti taupiau ir patvirtinto išlaidų dydžio neviršyti.

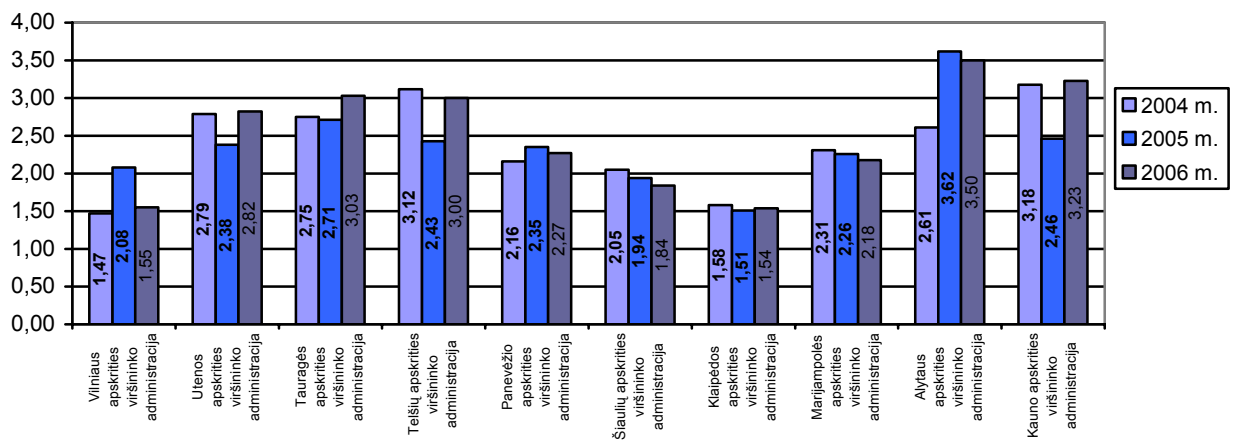
Ūkio ministerija patvirtinto 2 proc. išlaidų dydžio neviršijo, nes neįskaičius pareigybinių tarnybinių lengvųjų automobilių išlaikymo išlaidų, išlaidų dydis 2004 m. buvo 1,8 proc., 2005 m. – 1,9 proc. ir 2006 m. – 2,0 proc.

Paskutinį kartą išlaidų dydžiai buvo patvirtinti⁴ 2002 metais. Kuo vadovaujantis jie buvo tvirtinami, dabartiniai Finansų ministerijos specialistai paaiškinti negalėjo. Per šį laikotarpį pasikeitė transporto priemonės, padidėjo jų išlaikymo išlaidos, pakito ir vykdomos ministerijų funkcijos. Reikėtų pažymėti, kad į nustatytą išlaidų dydį reikia įskaityti ir įstaigų specialiųjų atašė, dirbančių užsienio valstybėse, transporto išlaikymo išlaidas. Daugelio ministerijų specialistų nuomone, arba atašė automobilių išlaikymo išlaidų įskaityti nereikėtų, nes užsienio valstybėse transporto išlaidos yra didesnės ir kiekvienoje šalyje skirtingos, arba reikėtų padidinti išlaidų dydžius, patvirtintus ministerijoms.

Mūsų nuomone, atlikus išsamią transporto išlaikymo išlaidų poreikio analizę, išlaidų dydžius reikėtų peržiūrėti iš naujo.

Apskričių viršininkų administracijoms išlaidų dydį tvirtina Vidaus reikalų ministerija. Išlaidų dydį iki 3,5 procento ministerija patvirtino⁵ 2004 metais. Į jas neturi būti įskaitytas vairuotojų darbo užmokestis ir apskričių viršininkų pareigybinių tarnybinių lengvųjų automobilių išlaikymo išlaidos (žr. 10 pav.).

10 pav. Apskričių viršininkų administracijų tarnybinių lengvųjų automobilių išlaikymo arba jų nuomos išlaidos 2004–2006 metais (proc.)

Šaltinis – Valstybės kontrolė

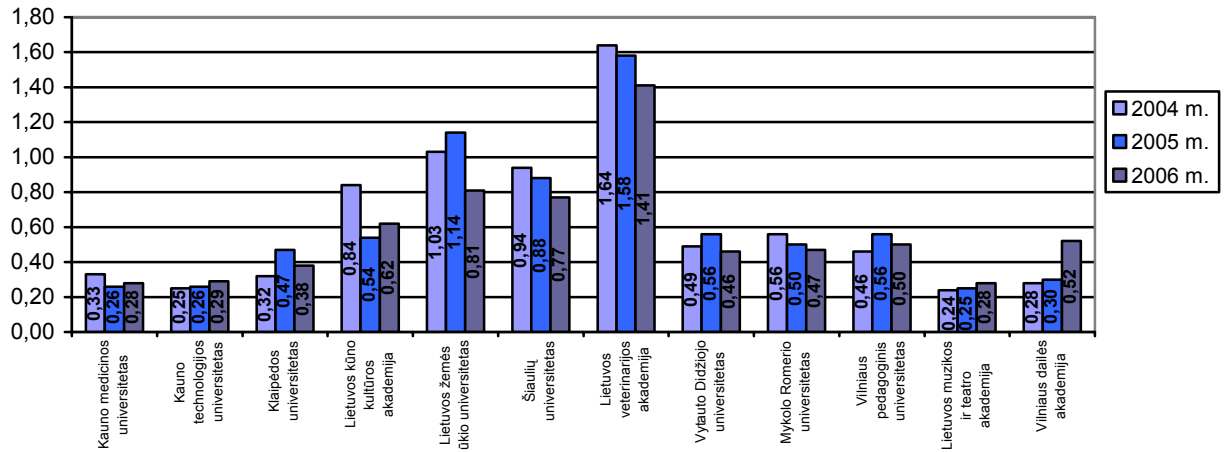
Kaip matyti 10 pav., iš dešimties apskričių 2005 m. nustatyta išlaidų dydį 0,12 proc., arba 3 557 Lt, viršijo tik Alytaus apskrities viršininko administracija. Tačiau neįskaitant apskrities viršininko pareigybinio tarnybinio lengvojo automobilio išlaikymo išlaidų, kurios 2004 m. sudarė 22,0 tūkst. Lt, 2005 m. – 29,6 tūkst. Lt ir 2006 m. – 34,7 tūkst. Lt, išlaidų dydis atitinkamai buvo 1,81 proc., 2,61 proc. ir 2,28 proc.

⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-06-12 nutarimas Nr. 878 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. lapkričio 17 d. nutarimo Nr. 1341 „Dėl tarnybinių lengvųjų automobilių įsigijimo, nuomos ir naudojimo biudžetinėse įstaigose“ pasikeitimo.

⁵ Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2004-01-15 įsakymas Nr. IV-15 „Dėl viršininkų administracijų išlaidų tarnybiniams automobiliams išlaikyti arba nuomoti dydžio patvirtinimo“.

Valstybinėms aukštosioms mokykloms minėtu Vyriausybės nutarimu rekomenduojamas taikyti išlaidų dydis – iki 1 procento.

11 pav. Valstybinių aukštųjų mokyklų tarnybinių lengvųjų automobilių išlaikymo arba jų nuomos išlaidos 2004–2006 metais (proc.)

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Kaip matyti 11 pav., nustatytą 1 proc. išlaidų dydį viršijo tik Lietuvos žemės ūkio universitetas ir Lietuvos veterinarijos akademija. Kitos aukštosios mokyklos šio dydžio neviršijo.

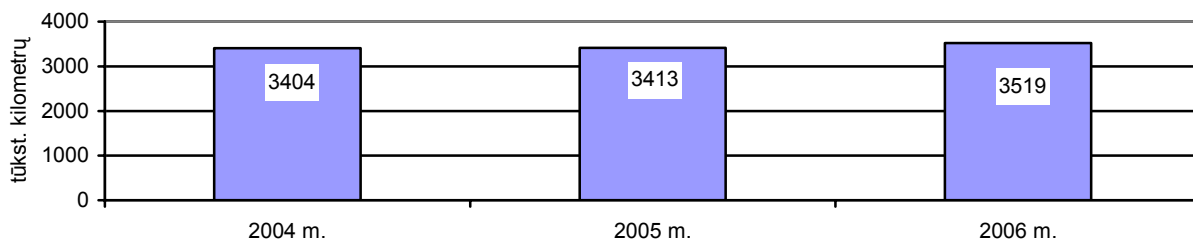
2. Tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimas

2.1. Biudžetinių įstaigų vadovų pareigybinių tarnybinių ir tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo analizė

Pagal gautą informaciją apie biudžetinių įstaigų vadovų pareigybinių ir tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimą, per 2004–2006 metus nuvažiuota 10 336 tūkst. km ir sunaudota 1 219 tūkst. litrų kuro už 3 439 tūkst. Lt (žr. 12–14 pav.).

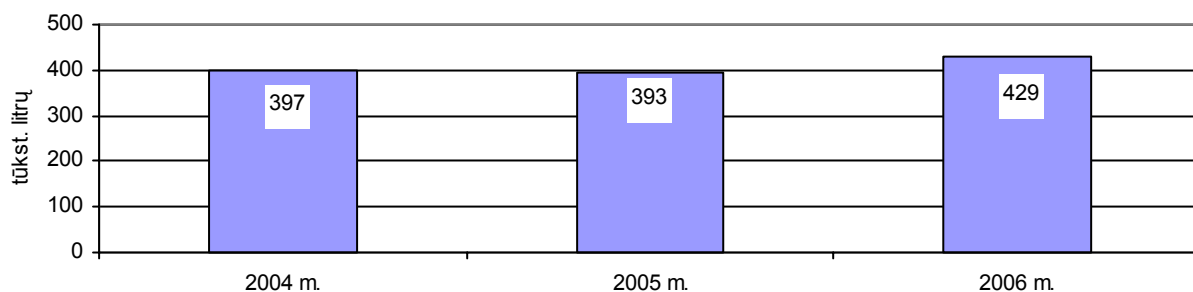
Kaip matyti iš pateiktų 12 ir 13 pav., 2006 m. biudžetinių įstaigų vadovai jiems priskirtais automobiliais nuvažiavo 115 tūkst. km (3519-3404), arba 3,4 proc., daugiau negu 2004 m. Tuo tarpu 2006 m. kuro sunaudota 32 tūkst. l, arba 8,1 proc., daugiau negu 2004 m. Vadinasi, kuro sunaudojimo normos nuvažiuotiems kilometrams didėja. Jeigu 2004 m. vidutinė kuro sunaudojimo norma 100 km buvo 11,66 l, 2005 m. – 11,51 l, tai 2006 m., lyginant su 2004 m., ji padidėjo 0,53 l, arba 4,5 proc., ir vidutiniškai sudarė 12,19 l/100km.

12 pav. Biudžetinių įstaigų vadovų pareigybinių ir tarnybinių lengvųjų automobilių rida 2004–2006 m. (tūkst. km)

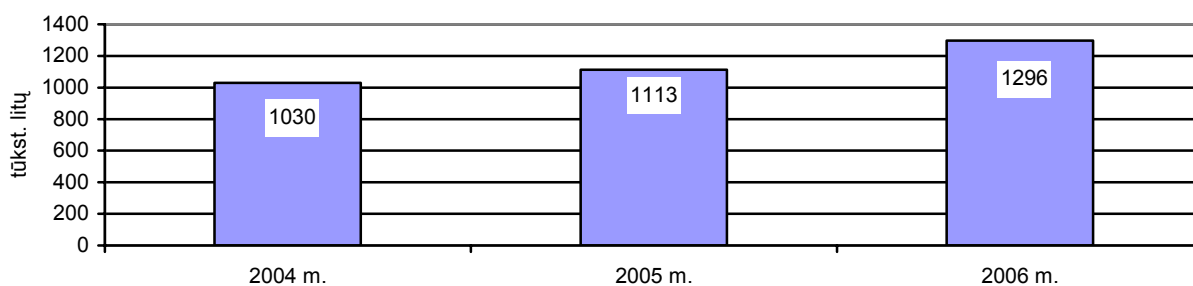
Šaltinis – Valstybės kontrolė

13 pav. Biudžetinių įstaigų vadovų pareigybinių ir tarnybinių lengvųjų automobilių kuro sunaudojimas 2004–2006 m. (tūkst. l)

Šaltinis – Valstybės kontrolė

14 pav. Biudžetinių įstaigų vadovų pareigybinių ir tarnybinių lengvųjų automobilių kuro išlaidos 2004–2006 m. (tūkst. Lt)

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Iš 14 pav. matyti, kad didėjant kuro sunaudojimo normoms ir kuro kainoms, didėja ir kuro išlaidos. Nuo 2004 m. iki 2006 m. kuro išlaidos padidėjo 266 tūkst. Lt, arba 25,6 proc.

Kaip kito biudžetinių įstaigų vadovų naudojamų automobilių vidutinis kuro sunaudojimas ir faktinė vieno litro kuro kaina pagal atskiras įstaigų grupes, nurodyta 1 lentelėje.

1 lentelė. Biudžetinių įstaigų vadovų pareigybinių ir tarnybinių lengvųjų automobilių vidutinis kuro sunaudojimas 2004–2006 m.

Įstaigos	2004 m.		2005 m.		2006 m.	
	Sunaudota* l/100 km	Vidutinė metinė mažmeninė kuro kaina** l/Lt	Sunaudota* l/100 km	Vidutinė metinė mažmeninė kuro kaina** l/Lt	Sunaudota* l/100 km	Vidutinė metinė mažmeninė kuro kaina** l/Lt
Ministerijos	12,84	Benzinas:	13,69	Benzinas:	14,35	Benzinas:
Apskritis	10,89	A-92 – 2,55	10,09	A-92 – 2,83	12,29	A-92 – 3,06
Valstybinės aukštosios mokyklos	9,92	A-95 – 2,6 A-98 – 2,69	10,31	A-95 – 2,88 A-98 – 2,99	9,55	A-95 – 3,11 A-98 – 3,25
Kitos įstaigos	11,46	Dyzeliniai degalai: 2,42	10,88	Dyzeliniai degalai: 2,86	11,31	Dyzeliniai degalai: 3,07

Šaltinis – Valstybės kontrolė ir Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės**

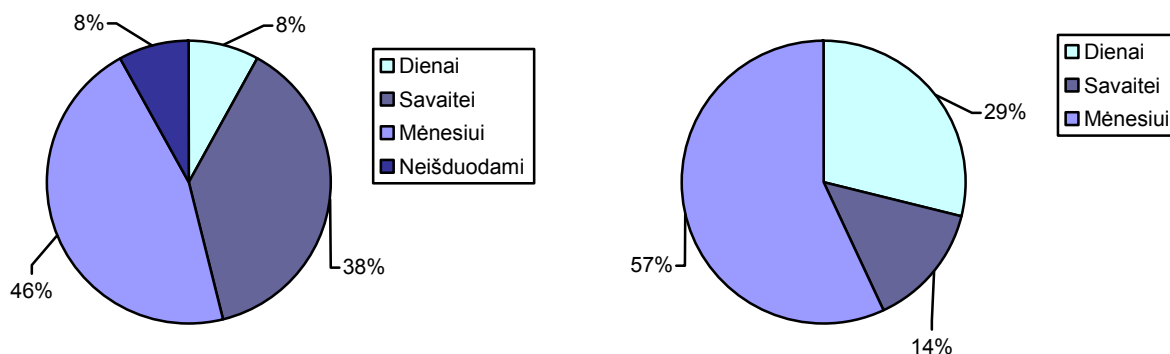
Vidutinis kuro sunaudojimas daugiausia padidėjo ministerijose, nes tam įtakos turėjo naudojami galingesni automobiliai (Audi A6, Volvo S80, VW Phaeton, BMW), kurie sunaudoja 15 – 20 l/100 km kuro.

2.2. Automobilių kelionės lapų ir juose pateiktų duomenų analizė

Kuro išlaidos sudaro vieną iš pagrindinių transporto išlaikymo išlaidų dalį, todėl svarbu tinkamai reglamentuoti ir apskaityti lengvųjų automobilių naudojimą. Pagal gautą informaciją, visose ministerijose tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimas yra reglamentuotas. Yra paskirti atsakingi asmenys už automobilių naudojimą ir asmenys, kurie sutikrina nuvažiuotus kilometrus, nurodytus kelionės lape, su spidometro rodmenimis. Tarnybinių lengvųjų automobilių kelionėms ir degalų sunaudojimui apskaityti visose ministerijose, išskyrus Užsienio reikalų ministeriją, yra išduodami tarnybinių lengvųjų automobilių kelionės lapai. Užsienio reikalų ministerijoje transporto priemonių naudojimo apskaita yra vykdoma pagal numatytos formos ridos ir degalų sunaudojimo korteles, kurias kiekvieno mėnesio pirmą ir paskutinę darbo dieną užpildo ir patikrina už tai atsakingi darbuotojai. Iš 62 audituotų biudžetinių įstaigų kelionės lapus tarnybiniams lengviesiems automobiliams išduoda 98 proc. įstaigų. Išduodami kelionės lapai yra laisvos ir tipinės formos. Pastarieji kai kuriose įstaigose apskaitomi kaip griežtos atskaitomybės blankai. Kokias dokumentų formas naudoti tarnybinių lengvųjų automobilių kelionėms ir degalų suvartojimui apskaityti sprendžia kiekviena biudžetinė įstaiga savo nuožiūra, kadangi Vyriausybės tai nenustatyta. Manome, kad norint žinoti, ar valstybės turtas (lengvieji automobiliai) naudojami taupiai ir efektyviai, reikia turėti informaciją apie jų panaudojimą. Šią informaciją gali suteikti tvarkingai, pagal nustatytus reikalavimus pildomi kelionės lapai, todėl būtų tikslinga patvirtinti bendrą kelionės lapo formą ir jo pildymo tvarką.

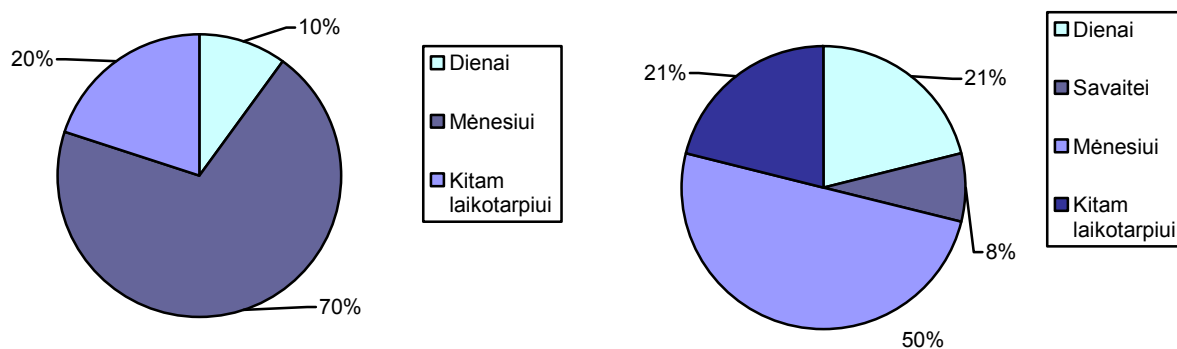
Kiekvienoje biudžetinėje įstaigoje kelionės lapai išduodami skirtingam laikotarpiui: vienose - dienai, kitose - savaitei, dar kitose - mėnesiui (žr. 15–16 pav.).

15 pav. Išduodami lengvųjų automobilių naudojimo kelionės lapai ministerijose (kairėje) ir valstybinėse mokslo įstaigose (dešinėje)

Šaltinis – Valstybės kontrolė

16 pav. Išduodami lengvųjų automobilių naudojimo kelionės lapai apskričių viršininkų administracijose (kairėje) ir kitose audituotose įstaigose (dešinėje)

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Valstybės kontrolė, apskričių viršininkų administracijose atlikusi finansinio (teisėtumo) audito rezultatų apibendrinimą⁶, nustatė, kad „Administracijose nebuvo nustatyta pakankamai vidaus kontrolės procedūrų arba jos buvo neveiksmingos naudojant tarnybinius automobilius: nekontroliuojama, ar kelionės lapai pildomi teisingai, kelionės lapuose nepakanka informacijos apie maršrutus, vykusius asmenis, ne visais atvejais rašomi įsakymai dėl komandiruotės, neviseškai užtikrinama kiekvieno darbuotojo, faktiškai naudojusio automobilį, atsakomybė ir kt. (Utenos, Kauno, Telšių administracijose)“. Šio audito metu nustatėme, kad panaši padėtis yra ir kitose biudžetinėse įstaigose.

⁶ Valstybės kontrolės 2007 m. liepos 10 d. Apskričių viršininkų administracijose atlikto finansinio (teisėtumo) audito rezultatų apibendrinimo ataskaita Nr. AB-2.

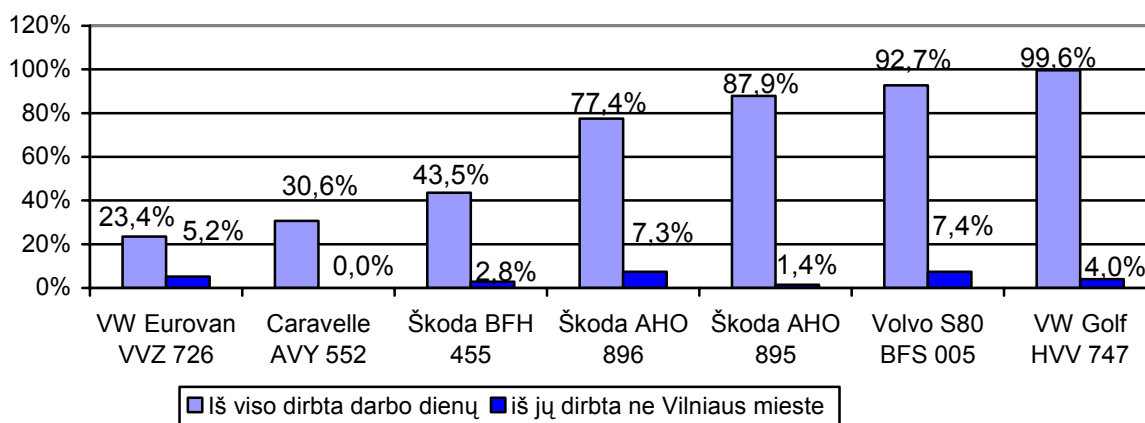
2.3. Tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimas ministerijose

Audito metu nustatyta, kad ministerijose tarnybiniai lengvieji automobiliai per 2006 m. buvo naudojami nuo 23 proc. iki 99,6 proc. faktiškai dirbtų dienų lyginant su 247 darbo dienomis. Kai kurie automobiliai ištisomis dienomis buvo nenaudojami. Efektyviai naudojant tarnybinius lengvuosius automobilius, dalies automobilių ministerijos galėtų atsisakyti.

Ministrams priskirti automobiliai buvo panaudoti daugiau nei 90 proc. faktiškai dirbtų darbo dienų. Pagal kelionės lapų duomenis, kai kurie ministrai su jiems priskirtais automobiliais per dieną nuvažiuodavo 200–250 km. Kelionės lape nurodyta, kad važinėjo „po Vilniaus miestą“, o tai reiškia, kad apie pusę darbo dienos laiko ministras praleisdavo automobilyje.

Susisiekimo ministerijoje per 2006 m. tarnybiniai lengvieji automobiliai vidutiniškai panaudoti 65 proc. (žr. 17 pav.).

17 pav. Susisiekimo ministerijos tarnybinių lengvųjų automobilių panaudojimas 2006 metais

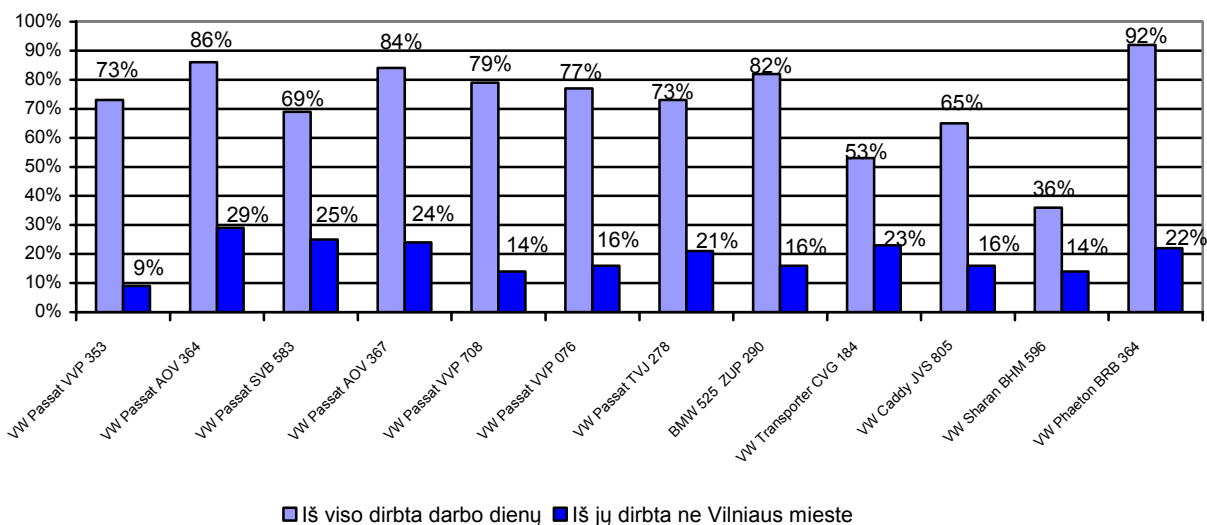

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Per 2006 m. pirmą pusmetį ministerijoje dalis lengvųjų automobilių buvo naudojami tik retkarčiais, o kai kuriais mėnesiais jie iš viso buvo nenaudojami. Manome, kad ministerija jai paskirtas viešojo administravimo funkcijas galėtų atlikti turėdama mažiau automobilių.

Ūkio ministerijoje tarnybiniai lengvieji automobiliai per 2006 m. vidutiniškai panaudoti 72 proc. (žr. 18 pav.).

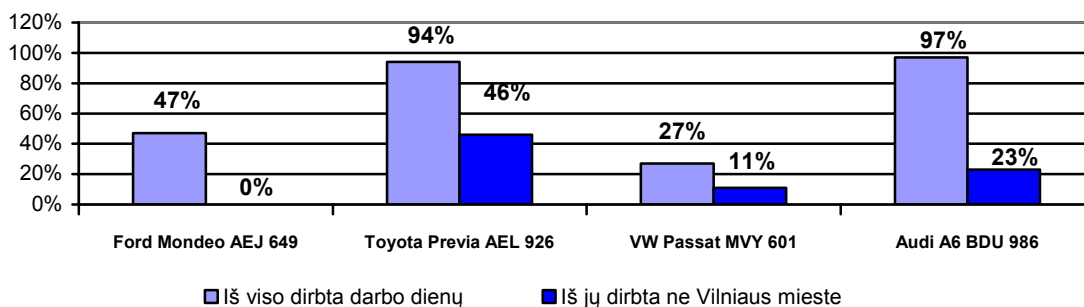
18 pav. Ūkio ministerijos tarnybinių lengvųjų automobilių panaudojimas 2006 metais

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Aplinkos ministerijoje tarnybiniai lengvieji automobiliai 2006 m. vidutiniškai panaudoti 66 proc. (žr. 19 pav.).

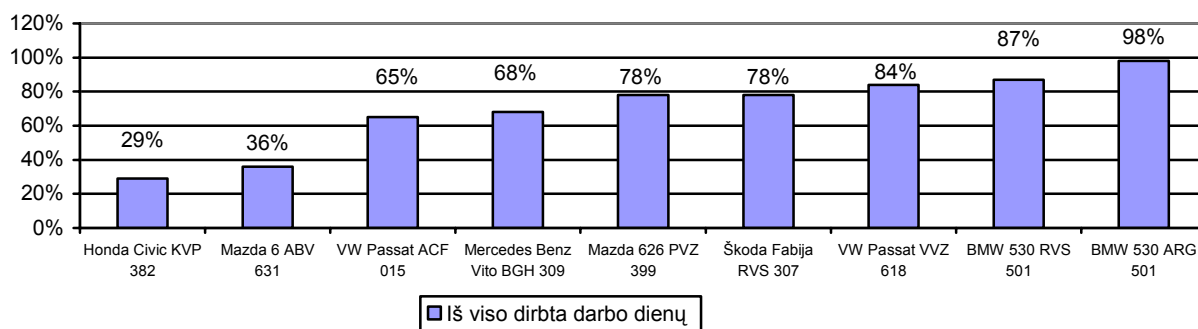
19 pav. Aplinkos ministerijos tarnybinių lengvųjų automobilių panaudojimas 2006 metais

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Teisingumo ministerijoje per 2006 m. II pusmetį tarnybiniai lengvieji automobiliai vidutiniškai panaudoti 70 proc. (žr. 20 pav.).

20 pav. Teisingumo ministerijos tarnybinių lengvųjų automobilių panaudojimas 2006 m. II pusmetį

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Visų Teisingumo ministerijos automobilių, kurių kelionės lapuose nurodytos važiavimo datos, prastovėjimas per 2006 m. antrą pusmetį sudarytų 249 darbo dienas.

Ministerijose nustatyti tokie pagrindiniai tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo trūkumai:

- Kelionės lapuose išvykimo iš garažo ir sugrįžimo į garažą laikas pildomas neatsižvelgiant į faktišką išvykimo ir grįžimo laiką, nepildomi numatyti rekvizitai, arba pildomi ne taip, kaip numatyta kelionės lapo formoje.
- Tarnybiniai lengvieji automobiliai pildomi degalais ne darbo metu, tačiau kelionės lapuose pažymėta, kad automobiliai grįžo į įstaigą darbo laiku (2 lentelė).

2 lentelė. Duomenys apie neatitikimus tarp Susisiekimo ministerijos tarnybinių lengvųjų automobilių kelionės lapuose nurodyto laiko ir dokumentuose nurodyto kuro užpylimo laiko

Kuro užpylimo kortelė Nr. 7083570000025814				Kelionės lapas Nr. 86
2006 m. gruodžio mėn. dienos	Užpylimo laikas	Vietovė	Degalinės	Grįžimo laikas kelionės lape
4	19:37:11	Vilnius	Pilaitės g. 8	17:00
5	18:05:19	Vilnius	Pilaitės g. 8	17:00
13	18:39:59	Vilnius	Olandų g. 57	17:00
15	18:49:28	Vilnius	Pilaitės g. 8	15:45
18	20:00:04	Vilnius	Rinktinės g. 59	17:00
19	19:59:48	Vilnius	Pilaitės g. 8	17:00
21	21:56:19	Vilnius	Saltoniškių g. 12	17:00

Šaltinis – Valstybės kontrolė

- Teisingumo ministerijoje tarnybiniai lengvieji automobiliai buvo užpildomi kuru naudojant ne tik tam automobiliui, bet ir kitiems automobiliams skirtas magnetines korteles.

Pavyzdys

Kortelė Nr. 60038565020000'-71538 per minėtą laikotarpį buvo naudojama šešiams automobiliams, kortelės Nr. 60038565020000'-71587 ir Nr. 60038565020000'-71546 – keturiems automobiliams, kortelė Nr. 60038565020000-71595 – trims automobiliams.

- Aplinkos ministerijoje tarnybiniai automobiliai buvo užpildyti degalais (pateikti degalų užpylimo kvitai), tačiau kelionės lapuose nepažymėta, kad tomis dienomis šie automobiliai buvo išvykę. Kadangi kelionės lapuose nurodytos trijų asmenų, turinčių teisę vairuoti šį automobilį, pavardės, negalima nustatyti, kuris iš jų naudojosi automobiliu ir neužpildė kelionės lapų.
- Lengvųjų automobilių kelionės lapai išduodami įvairiems laikotarpiams – mėnesiui, dviem savaitėms, savaitei, porai dienų. Vietoj konkrečių važiavimo maršrutų kelionės lapuose nurodoma, kad važiuota „Po miestą“ arba „Po Respubliką“.

Pavyzdys

Susisiekimo ministerijos valstybės sekretoriaus potvarkiu patvirtintose Tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo taisyklėse nurodyta: „jei automobilis buvo naudojamas tik Vilniaus mieste, pildomas kelionės lapas, įrašant apie maršrutą „Vilniaus miesto ribose“, t. y. kelionės lapuose negali būti nurodomi konkretūs važiavimo maršrutai.

- Naujai patvirtintose automobilių naudojimo taisyklėse⁷ Ūkio ministerijos darbuotojams, vairuojantiems pareigybinį tarnybinių lengvųjų automobilių, suteikta teisė kelionės lapuose nenurodyti važiavimo maršrutų. Mūsų nuomone, ši teisė neužtikrina automobilių naudojimo kontrolės ir suteikia galimybę valstybės turtą naudoti netaupiai ir neefektyviai.
- Teisingumo ministrui išvykus į užsienio komandiruotes arba jo atostogų metu, jam priskirto pareigybinio tarnybinių automobiliai kelionės lapuose nurodomi nuvažiuoti kilometrai, tačiau pasinaudoję automobiliu asmenys už nuvažiuotus kilometrus juose nepasirašo. Vietoj parašų rašoma „ministro žinioje“, kaip ir tais atvejais, kai ministras nebūna išvykęs.
- Išvykusių į užsienio komandiruotes ūkio ministro, valstybės sekretoriaus ir ministerijos sekretorių automobiliai yra naudojami, tačiau kelionės lapuose už nuvažiuotus kilometrus pasirašo minėti asmenys, kurių tuo metu Lietuvoje nebuvo. Visais atvejais darbuotojai, kurie naudojami automobiliais, kelionės lapuose nenurodyti.
- Aplinkos ministrui išvykus į užsienio komandiruotę ir pasinaudojus jo automobiliu, kelionės lape konkretūs važiavimo maršrutai nenurodomi, todėl negalima nustatyti, kur iš tikrųjų buvo važiuota. Kelionės lapo skiltyje „Asmens, kuris naudojosi automobiliu, parašas“ pasirašo tik ministro vairuotojas, todėl negalima nustatyti, ar šiuo automobiliu naudojosi ir kiti asmenys.
- Susisiekimo ministerijoje 2006 m. buvo septyni lengvieji automobiliai, du vairuotojai ir vienas automechanikas, todėl kelionės lapai išduodami vienam vairuotojui tuo pačiu metu vairuoti kelis automobilius (2 priedas, 10 lentelė). Kaip matyti iš pateiktų duomenų, vairuotojas tuo pačiu metu turėtų būti skirtingose vietose ir vairuoti vienu metu skirtingus automobilius. Kadangi tai fiziškai neįmanoma, tai tokia automobilių darbo ir ridos apskaita kelia abejonių dėl jos tikslumo ir pagrįstumo, o kartu verčia abejoti, ar ministerijoje užtikrintas efektyvus lengvųjų automobilių naudojimas.
- Susisiekimo ministerijos automechaniko pareigoms priimtas darbuotojas dirba ir vairuotoju, nes jam kas mėnesį išrašomi kelionės lapai vairuoti automobilius (2 priedas, 11 lentelė).

⁷ Patvirtinta Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2007-06-05 įsakymu Nr. 4-230 „Dėl LR Ūkio ministerijos pareigybinių tarnybinių lengvųjų automobilių ir tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo taisyklių patvirtinimo“.

- Pagal kelionės lapų įrašus 2006 m. nustatyti 64 atvejai, kai Lietuvos teritorijoje Ūkio ministerijos valstybės sekretorius ir du sekretoriai automobiliais išvyksta tam tikram laikui iš nuolatinės darbo vietos (ministerijos) be įstaigos vadovo siuntimo (3 lentelė). Visais nurodytais atvejais neaišku, kokias užduotis sekretoriai turėjo atlikti, jeigu nebuvo įstaigos vadovo įsakymo (potvarkio) atlikti tarnybinį pavedimą, o darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose komandiruotės nepažymėtos.

3 lentelė. Ūkio ministerijos sekretorių išvykos Lietuvos teritorijoje automobiliais iš nuolatinės darbo vietos (ministerijos) be įstaigos vadovo siuntimo atlikti tarnybinio pavedimo

Pareigos	Kiek kartų išvykta	Nuvažiauta kilometrų	Sunaudota litrų benzino
Ūkio ministerijos sekretorius	34	12590	1449
Ūkio ministerijos sekretorius	23	9510	1091
Ūkio ministerijos valstybės sekretorius	7	1450	166
Iš viso	64	23550	2706

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Manome, kad tokiais atvejais ministerijos vadovas turėtų spręsti klausimą, ar minėti asmenys neturėtų padengti sunaudoto kuro išlaidų nuosavomis lėšomis.

3. Tarnybinių automobilių nuomos ir veiklos nuomos išlaidos

3.1. Automobilių nuoma

Biudžetinės įstaigos gali nuolat arba prireikus (vykstantiems į komandiruotes darbuotojams aptarnauti ir pan.) naudotis tarnybiniais lengvaisiais automobiliais pagal nuomos sutartis su įmonėmis, neviršydamos joms nustatyto išlaidų tarnybiniais lengviesiems automobiliams išlaikyti arba jiems nuomoti dydžio. Atlikus automobilių nuomos sutarčių analizę mūsų audituotose ministerijose, nustatyta, kad visos ministerijos nuomoja pareigybinius tarnybinius lengvuosius automobilius, kuriais naudojasi Vyriausybės nariai – ministrai (4 lentelė). Visi automobiliai yra brangūs (jų kaina didesnė nei 60 tūkst. Lt), todėl ir jų nuomos išlaidos yra gana didelės.

4 lentelė. Tarnybinių lengvųjų automobilių nuomos išlaidos (Lt su PVM)

Nuomininkas	Sutarties data, terminas	Markė, modelis	Automobilio kaina	Metinė nuomos įmoka
Teisingumo ministerija	2005-04-11, 36 mėnesiams	BMW 530i, ministrui	152 000	32 885
Susisiekimo ministerija	2005-12-19, 30 mėnesių	Volvo S80, ministrui	139 800	35 400

Aplinkos ministerija	2005-06-22, 24 mėnesiams	Audi A6, ministrui	156 860	42 920
Aplinkos ministerija	2004-07-26, 48 mėnesiams	Toyota Previa, bendram naudojimui	109 996	21 484
Ūkio ministerija	2006-05-16, 12 mėnesių	VW Phaeton, ministrui	190 000	82 598

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Kaip matyti 4 lentelėje, tarnybinių lengvųjų automobilių bendram naudojimui nuomoja tik Aplinkos ministerija, kuri 2006 m. tarnybos reikmėms turėjo vieną pareigybinį tarnybinių ir tris tarnybinius lengvuosius automobilius. Pažymėtina, kad 2004–2006 m. Aplinkos ministerija pagal sudarytas sutartis su Aplinkos apsaugos agentūra pirko naudotų automobilių nuomos paslaugas pagal poreikį ir sumokėjo 59,9 tūkst. Lt. Į nuomos kainą įskaičiuoti degalai, transporto priemonės draudimas, vairuotojo paslaugos. Nuomodama automobilius pagal poreikį, ministerija išleidžia kur kas mažiau valstybės biudžeto lėšų, negu naudodama automobilius, esančius jos žinioje.

Audito metu ministerijų specialistai pareiškė nuomonę, kad ministrus, kaip Vyriausybės narius, turėtų aptarnauti ne ministerijos, o Vyriausybės kanceliarija. Mūsų nuomone, tai būtų logiškas sprendimas, nes ministrų darbo laikas nesutampa su ministerijos vidaus tvarkos taisyklėse numatytu darbo laiku, o ministrams priskirtų automobilių vairuotojai privalo laikytis minėtos tvarkos. Kadangi vairuotojams už viršvalandžius nemokama (neleidžiama mokėti pagal Darbo kodeksą), tai kelionės lapuose ir darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose nurodomi tikrovės neatitinkantys duomenys.

3.2. Automobilių veiklos nuoma

Biudžetinės įstaigos tarnybinių lengvųjų automobilių nuomos paslaugas perka sudarydamos ne tik nuomos, bet ir veiklos nuomos sutartis. Veiklos nuoma yra naujas dalykas, nes Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijoje⁸ (toliau – Klasifikacija) buvo patvirtinta nuo 2006 m. sausio 1 d. Veiklos nuoma – tai nuomos sandoris, kai lizingo bendrovė įsigyja kliento pageidaujama ilgalaikį materialųjį arba nematerialųjį turtą ir perduoda jį klientui naudotis iš anksto sutartam laikotarpiui. Pasibaigus sutarčiai, klientas gali pasirinkti: grąžinti turtą lizingo bendrovei, pratęsti nuomos sutartį ar sudaryti sutartį kitam turtui.

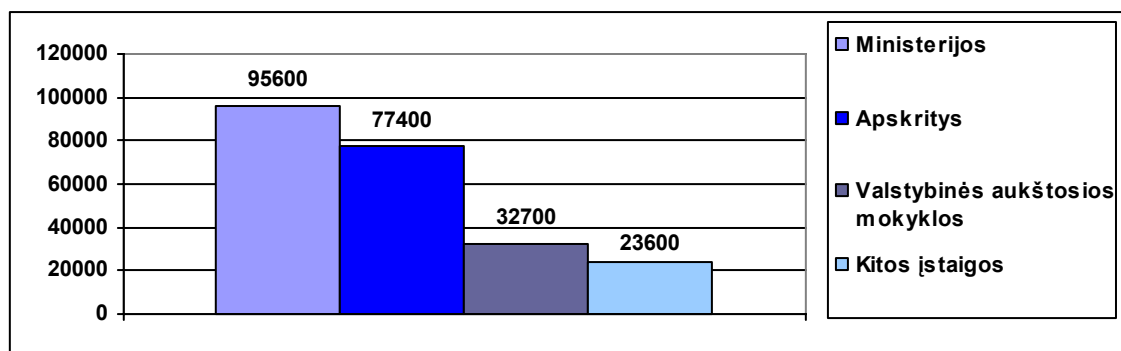
⁸ Patvirtinta Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003-07-03 įsakymu Nr. 1K-184 (finansų ministro 2005-09-29 įsakymo Nr. 1K-280 redakcija) „Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija“.

Pagal 4 lentelėje nurodytas lengvųjų automobilių nuomos sutartis Aplinkos ir Teisingumo ministerijos 2006 m. patirtas išlaidas apskaitė kaip veiklos nuomos išlaidas, o Susisiekimo ir Ūkio ministerijos – kaip transporto išlaikymo išlaidas.

Mūsų nuomone, visas minėtas sutartis reikėtų laikyti veiklos nuomos sutartimis, nes jose nurodyti automobilių nuomotojai arba lizingo bendrovės pagal priėmimo–perdavimo aktus įsigyja kliento pageidaujama automobilį iš jo savininko arba pardavėjo (yra skirtingi juridiniai asmenys), tai atitinka Klasifikacijoje nurodytus veiklos nuomos reikalavimus. Šios paslaugų naudojimo išlaidos turi būti apskaitytos kaip veiklos nuomos išlaidos (išlaidų kodas 2.2.1.1.1.19.), o ne kaip transporto išlaikymo išlaidos (2.2.1.1.1.06). Reikėtų pažymėti, kad veiklos nuoma Vyriausybės nutarime neregamentuota.

Audito metu nustatyta, kad 2006 m. veiklos nuomos paslaugomis naudojami dvi ministerijos iš trylikos, viena valstybinė aukštoji mokykla iš dvylikos, dvi apskričių viršininkų administracijos iš dešimties ir viena valstybinė įstaiga iš 27-ių. Kiek minėtos institucijos skyrė biudžeto lėšų veiklos nuomai, parodyta 21 pav.

21 pav. Biudžeto asignavimai, panaudoti veiklos nuomai 2006 metais (Lt)

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Veiklos nuomos būdu gali būti finansuojamos naujos ir naudotos transporto priemonės. Iš viso veiklos nuomos paslaugoms 2006 m. panaudota 229,3 tūkst. Lt biudžeto asignavimų.

Kai kurių ministerijų vadovybės nuomone, norint efektyviau panaudoti tarnybinius automobilius ir mažinti remonto išlaidas, reikėtų pastoviai atnaujinti automobilių parką. Jų nuomone, veiklos nuoma išspręstų šią problemą, nes automobiliai iš lizingo bendrovių būtų nuomojami 3–4 metams, po to gražinami ir vėl nuomojami nauji.

Kadangi veiklos nuoma atsirado tik 2006 m., nėra pakankamai duomenų šios veiklos analizei atlikti. Mūsų nuomone, pati biudžetinė įstaiga turi nuspręsti, kuris automobilių įsigijimo būdas – pirkti naują (naudotą) ar įsigyti jį perkant veiklos nuomos paslaugas – jai yra ekonomiškai naudingesnis. Pagal 4 lentelėje pateiktus duomenis matyti, kad ministerijos nuomoja brangius automobilius, tuo tarpu nustatyta, kad lengvuosius automobilius, ne brangesnius kaip 60 tūkst. Lt (be PVM), biudžetinės įstaigos gali įsigyti tik steigėjui leidus, o brangesnius – Vyriausybei leidus.

Brangių automobilių nuomai nereikia nei steigėjo, nei Vyriausybės leidimo. Mūsų nuomone, reglamentuojant veiklos nuomos paslaugas, reikėtų arba nustatyti nuomojamų automobilių vertę, arba riboti veiklos nuomos išlaidų dydį.

Nuo 2007 m. yra leidžiama ne konkurso būdu išnuomoti įstaigos darbuotojui tarnybinį lengvąjį automobilį ne tarnybos reikmėms. Prieš tai darbuotojas turi parašyti motyvuotą prašymą, o bendra nuomos trukmė negali būti ilgesnė kaip 30 dienų per kalendorinius metus. Automobilį išsinuomojęs darbuotojas sumoka nuompinigius, apmoka degalų įsigijimo ir kitas nuomos metu patirtas išlaidas. Mūsų nuomone, tam, kad būtų išvengta piktnaudžiavimo ir prašymai nebūtų rašomi atgaline data, nereikėtų darbuotojams suteikti automobilio, nepatikrinus, ar įvykdytas avansinis mokėjimas už būsimas nuomos paslaugas, o jų prašymai turėtų būti registruojami. Be to, Vyriausybės nutarime suteikta privilegija įstaigos darbuotojui (valstybės politikui, pareigūnui, tarnautojui arba kitam darbuotojui) ne konkurso būdu nuomotis tarnybinius automobilius gali skatinti biudžetines įstaigas įsigyti didesnę skaičių automobilių, negu jų reikia valstybės funkcijoms vykdyti, ir užsiimti nebūdinga biudžetinėms įstaigoms automobilių nuomos veikla.

4. Išmokėtos kompensacijos degalų išlaidoms ir automobilio amortizacijai padengti

Biudžetinės įstaigos, neviršydamos joms nustatyto išlaidų dydžio tarnybiniams lengviesiems automobiliams išlaikyti arba jiems nuomoti, turi teisę atsisakiusiems naudotis pareigybiniais tarnybiniiais ar tarnybiniiais lengvaisiais automobiliais ir naudojantiems netarnybinius automobilius tarnybos reikmėms kas mėnesį mokėti kompensaciją degalų išlaidoms ir automobilio amortizacijai padengti.

5 lentelė. Mokamų kompensacijų dydžiai biudžetinėse įstaigose

Asmenys, kuriems gali būti mokama kompensacija	Kompensacija
Ministerijų viceministrai, ministerijų valstybės sekretoriai, ministerijų sekretoriai.	Kompensacija išreikšta Statistikos departamento paskutinį kartą paskelbtu šalies ūkio darbuotojų vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio dydžiu iki 0,8.
Diplomatai ir valstybės tarnautojai, dirbantys diplomatinėse atstovybėse, atstovybėse prie tarptautinių organizacijų ir konsulinėse įstaigose.	Kompensacija išreikšta Statistikos departamento paskutinį kartą paskelbtu šalies ūkio darbuotojų vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio dydžiu iki 1.
Valstybės institucijų ir įstaigų valstybės tarnautojai, savivaldybių institucijų ir įstaigų valstybės tarnautojai.	Kompensacija išreikšta Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtinta minimalia mėnesine alga iki 1 minimalios mėnesinės algos dydžio*.

* Nuo 2007 m. vasario 7 d. kompensacijos dydis – iki 0,3 vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio.

Šaltinis – LR Vyriausybė

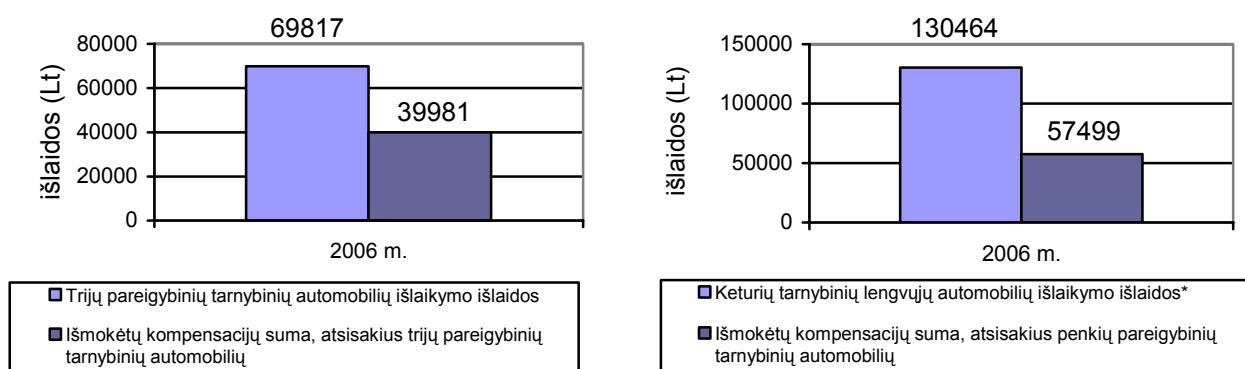
2006 metams nustatytas maksimalus kompensacijos dydis viceministrams, ministerijų valstybės sekretoriams ir ministerijų sekretoriams (toliau – ministerijos vadovybė arba vadovai)

buvo po 14 113 Lt. Kompensacijos naudojamos neatsiskaitytinai, ligos ir atostogų metu nemokamos.

Iš septynių Ūkio ministerijos vadovų (išskyrus ministrą) 2006 m. trys vadovai – valstybės sekretorius ir du sekretoriai – naudojami pareigybiniais tarnybiniais lengvaisiais automobiliais, kurių išlaikymo išlaidos per metus sudarė 69 817 Lt, iš jų degalai ir nusidėvėjimas – 46 521 Lt. Kiti trys sekretoriai tarnybos reikmėms naudojo netarnybinius (nuosavus) automobilius ir jiems kas mėnesį buvo mokamos kompensacijos, kurios per metus sudarė 39 981 Lt.

Aplinkos ministerijoje 2006 m. visi vadovai (išskyrus ministrą) – viceministras, valstybės sekretorius ir trys sekretoriai – tarnybos reikmėms naudojo netarnybinius automobilius. Ministerija išmokėjo sekančias kompensacijas: 2004 m. – 36 935 Lt, 2005 m. – 58 707 Lt, 2006 m. – 57 499 Lt.

22 pav. Transporto išlaikymo išlaidos ir išmokėtos kompensacijos Ūkio ministerijoje (kairėje) ir Aplinkos ministerijoje (dešinėje) 2006 metais (Lt)

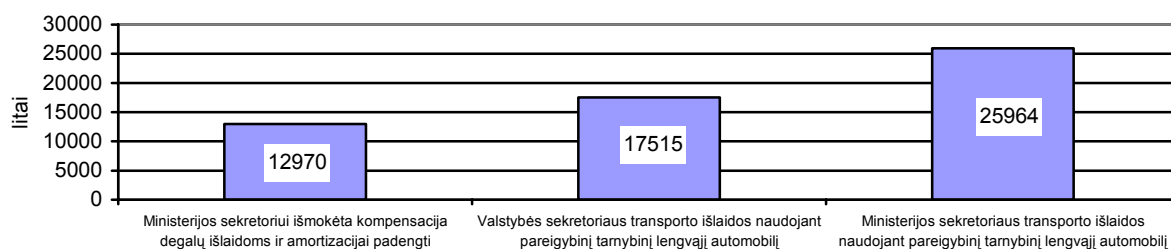
*Aplinkos ministerijoje į faktines išlaidas neįtrauktos automobilių remonto ir priežiūros darbų išlaidos, nes ministerija šių išlaidų pagal atskirus automobilius neapskaito

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Palyginus Ūkio ministerijos trijų vadovų automobilių išlaikymo išlaidas su trimis vadovams išmokėtomis kompensacijomis (žr. 22 pav.), nustatyta, kad mokant kompensacijas transporto išlaidos buvo 29,8 tūkst. Lt, arba 43 proc., mažesnės, nei naudojant pareigybinius tarnybinius lengvuosius automobilius. Manome, kad mokant kompensacijas už netarnybinio transporto naudojimą tarnybos reikmėms, išleidžiama kur kas mažiau valstybės biudžeto lėšų, negu naudojant automobilius, esančius ministerijos žinioje.

Teisingumo ministerijoje iš keturių vadovybės narių kompensacija mokama tik vienam ministerijos sekretoriui. Kiti vadovai – viceministras, valstybės sekretorius ir sekretorius naudojami pareigybiniais tarnybiniais lengvaisiais automobiliais.

23 pav. Transporto išlaikymo išlaidų ir išmokėtų kompensacijų palyginimas Teisingumo ministerijoje 2006 metais (Lt)

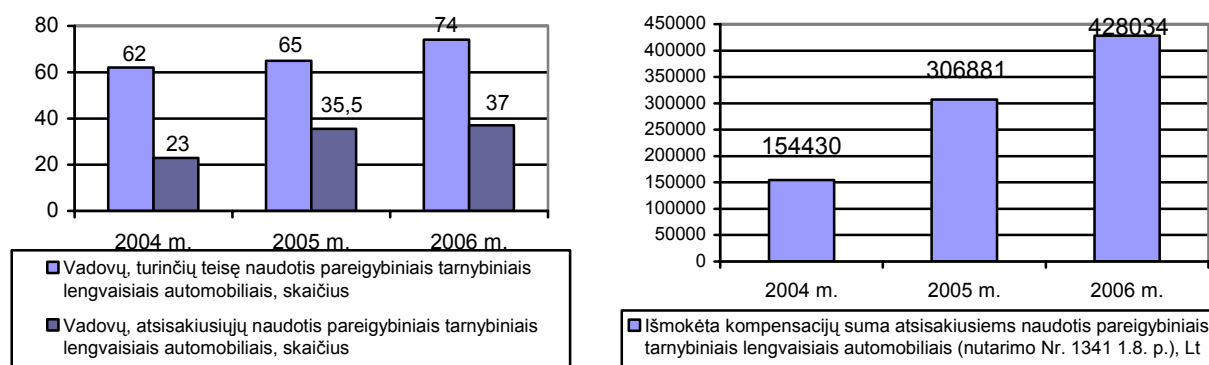
Šaltinis – Valstybės kontrolė

Kaip matome iš 23 pav., Teisingumo ministerijos sekretoriaus pareigybinio tarnybinio lengvojo automobilio išlaikymo išlaidos buvo 12,99 tūkst. Lt, arba du kartus didesnės, nei kitam sekretoriui išmokėta kompensacija. Valstybės sekretoriaus automobilio išlaikymo išlaidos 4,5 tūkst. Lt, arba 1,35 karto, didesnės už sekretoriui išmokėtą kompensaciją.

Pažymėtina, kad į pareigybinių tarnybinių lengvųjų automobilių išlaikymo išlaidas neįskaičiuotos garažų išlaikymo išlaidos ir komunalinės paslaugos, automobilių pirkimo ir nuomos konkursų organizavimo išlaidos, transporto išlaidas kontroliuojančių darbuotojų darbo laiko sąnaudos, vairuotojų darbo užmokestis.

Trylikos ministerijų viceministrų, valstybės sekretorių ir sekretorių, turinčių teisę naudotis pareigybiniais tarnybiniais lengvaisiais automobiliais ir jais atsisakiusiųjų naudotis, skaičius bei jiems išmokėtos kompensacijos nurodytos 24 pav.

24 pav. Ministerijose kompensacijas gaunančių vadovų skaičius (vnt.) ir kompensacijų sumos (Lt) 2004–2006 metais

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Iš pateiktų duomenų matyti, kad didėja procentas vadovų, atsisakančių naudotis pareigybiniais tarnybiniais lengvaisiais automobiliais. 2004 m. kompensacijas gavo 37 proc. vadovų, turinčių teisę jas gauti, 2005 m. – 55 proc., 2006 m. – 50 proc.

Kaip minėta, kompensacijos mokamos tik tarnybos reikmėms vykdyti, todėl ministerijos turi išskaičiuoti dienas, kai vadovai atostogauja ar serga. Mūsų nuomone, kompensacijos turėjo būti mažinamos ir už tas dienas, kai jie būna išvykę į komandiruotes lėktuvu ar kitu netarnybiniu

transportu, t. y., ne su nuosavu automobiliu. Audito metu nustatyta, kad už tas dienas, kai darbuotojas yra išvykęs į užsienio komandiruotes lėktuvu, traukiniu ar kitu netarnybiniu transportu ir jam apmokamos transporto išlaidos (išlaidų kodas 2.2.1.1.1.11 komandiruotės), yra mokamos ir kompensacijos degalų išlaidoms ir automobilio amortizacijai padengti (išlaidų kodas 2.2.1.1.1.6 transporto išlaikymas). Į mūsų pateiktą prašymą⁹ Finansų ministerija pateikė išaiškinimą¹⁰, kuriame nurodė, kad įstaigos vadovas turėtų spręsti, kokia tvarka komandiruotam darbuotojui bus atlygintos degalų įsigijimo išlaidos, kai jis vyksta pagal įstaigos vadovo įsakymą į tarnybines komandiruotes netarnybiniu transportu, tačiau tos pačios išlaidos negali būti atlyginamos du kartus.

Finansų ministerija taip pat nurodė, kad kompensacija už netarnybinių lengvųjų automobilių naudojimą neturi būti mokama už laikotarpį, kai valstybės tarnautojas yra išvykęs į tarnybines komandiruotes ne nuosavu automobiliu, o bendru tarnybiniu įstaigos transportu kaip komisijos ar delegacijos narys arba jam apmokamos tarnybinės komandiruotės kelionės kitomis transporto priemonėmis išlaidos.

Šios nuostatos Lietuvos Respublikos teisės aktais nereglamentuotos, todėl manome, kad daugelis biudžetinių įstaigų minėtas išlaidas atlygina du kartus ir valstybės biudžeto lėšas naudoja netaupiai.

Atlikus 2006 m. išmokėtų kompensacijų ir užsienio komandiruočių duomenų analizę Ūkio ir Aplinkos ministerijose, nustatyta, kad komandiruočių dienomis kompensacijos nesumažintos.

6 lentelė. Ūkio ir Aplinkos ministerijų išmokėtos kompensacijos ir dienų skaičius užsienio komandiruotėse 2006 metais

Kompensacijos dydis 2006 m., Lt	Darbo dienų skaičius	Ministerija	Pareigos	Užsienio komandiruočių dienų skaičius	2006 metais gauta kompensacijos suma, Lt	Suma, kurią turėjo gauti, Lt	Susidaręs skirtumas, Lt
14113	247	ŪM	Sekretorius	13	13538	12766	772
14113	247	ŪM	Sekretorius	41	13172	10279	2893
14113	247	ŪM	Sekretorius	42	13271	10803	2468
Iš viso:					39 981	33 848	6 133
14113	247	AM	Sekretorius	30	13437	11516	1921
14113	247	AM	Sekretorius	5	11695	11406	289
14113	247	AM	Viceministras	6	6052	5735	317
Iš viso					31 184	28 657	2 527

Šaltinis – Valstybės kontrolė

⁹ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 2007-10-16 raštas Nr. S-(20-1.10.1)-1564 „Dėl mokamų kompensacijų degalų išlaidoms ir automobilio amortizacijai padengti“.

¹⁰ Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2007-10-26 raštas Nr. ((2.34-02)-5K-0731660)-6K-0712334 „Dėl kompensacijų mokėjimo“.

Kaip matome 6 lentelėje, mokėdamos kompensacijas užsienio komandiruočių dienomis, Ūkio ministerija transporto išlaidas atlygino du kartus 6 133 Lt sumai, o Aplinkos ministerija – 2 527 Lt sumai.

Kompensacijos Ūkio ir Aplinkos ministerijose skaičiuojamos pagal maksimalų kompensacijos dydį – iki 0,8, o Teisingumo ir Susisiekimo ministerijose – 0,75 (7 lentelė).

7 lentelė. Kompensacijas gaunančių ministerijų vadovų skaičius

Įstaiga	Faktinis kompensacijos dydis	Kompensacijas gaunančių vadovų skaičius		
		2004 m.	2005 m.	2006 m.
Ūkio ministerija	0,8	-	4	4
Aplinkos ministerija	0,8	3	5	5
Susisiekimo ministerija	0,75	3	5	5
Teisingumo ministerija	0,75	1	1	1

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Kai kurių ministerijų vadovai teigė, kad gautos kompensacijos ne visada pakanka padarytoms išlaidoms padengti. Kaip matome, kompensacijos dydis visiems Ūkio ministerijos vadovams nustatytas vienodas, nors vieni, vykdydami tokias funkcijas, kaip programų organizavimo ir kontroliavimo rengimas bei įgyvendinimas, arba kitas ministro pavestas funkcijas kuruojamose ūkio politikos srityse, nuolat vyksta į komandiruotes, kiti didžiąją darbo laiko dalį praleidžia darbo kabinete, nes yra atsakingi už veiklos sritį, nereikalaujančią vykti į komandiruotes.

Ūkio ministerija pateikė siūlymą leisti ministerijoms pačioms nustatyti kas mėnesį mokamos kompensacijos dydį viceministrams, valstybės sekretoriams ir ministerijų sekretoriams, neviršijant nustatyto išlaidų tarnybiniams lengviesiems automobiliams išlaikyti arba jiems nuomoti dydžio. Teisingumo ministerija siūlo padidinti kompensacijos dydį iki 1, nes pabrango degalai ir atsarginės detalės. Finansų ministerijos nuomone, mokamos kompensacijos (jos yra neapmokestintos) yra kaip papildomas atlyginimo priedas, kurio visiškai pakanka minėtoms išlaidoms padengti. Biudžetinių įstaigų ir organizacijų vadovai mokamos kompensacijos dydį gali nustatyti pagal darbo pobūdį, atsižvelgiant į tai, kiek reikia važinėti netarnybiniu automobiliu tarnybos reikmėms. Ministras turi teisę vadovams nustatyti mažesnę kompensacijos dydį, tačiau susidariusiu skirtumu jis negali padidinti kompensacijos kitam vadovui.

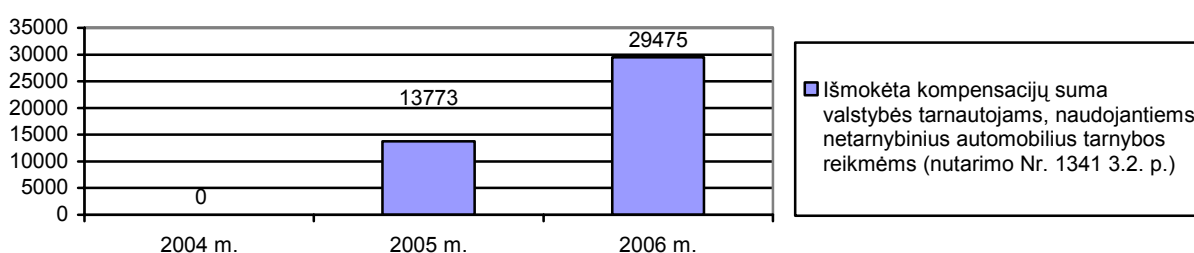
Kaip minėta, apskričių viršininkų administracijų valstybės tarnautojams yra suteikta galimybė naudoti netarnybinius automobilius tarnybos tikslais ir jiems mokama iki vienos minimalios mėnesinės algos dydžio kompensacija.

Atlikus pateiktų duomenų analizę nustatyta, kad Vilniaus apskrities viršininko administracijoje 2004 m. buvo 55, 2005 m. – 59, 2006 m. – 58 bendro naudojimo tarnybiniai

automobiliai, kuriais naudojosi šios institucijos valstybės tarnautojai. Nė vienas iš jų tarnybos reikmėms nuosavų automobilių nenaudojo ir jiems kompensacijos nebuvo išmokėtos.

Tauragės apskrities viršininko administracijoje 2005 m. kompensacija išmokėta vienam valstybės tarnautojui, 2006 m. – dviem valstybės tarnautojams. Telšių apskrities viršininko administracijoje 2005 m. kompensacija buvo mokama devyniems valstybės tarnautojams, 2006 m. – penkiems valstybės tarnautojams. Utenos apskrities viršininko administracijoje kompensacijos 2005 m. nebuvo mokamos, 2006 m. išmokėta keturiolikai valstybės tarnautojų (žr. 25 pav.).

25 pav. Tauragės, Telšių ir Utenos apskričių viršininkų administracijose išmokėtų kompensacijų sumos 2004–2006 metais (Lt)

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Kaip matome 25 pav., apskričių viršininkų administracijose išmokėtų kompensacijų dydis kiekvienais metais didėja. Tačiau likusiose septyniose apskričių viršininkų administracijose visi valstybės tarnautojai tarnybos reikmėms naudojami tarnybiniais automobiliais.

5. Tarnybinių lengvųjų automobilių vairuotojų darbo apmokėjimo teisėtumas

Audito metu atlikus pareigybinių ir tarnybinių lengvųjų automobilių vairuotojų darbo užmokesčio analizę nustatyta, kad ministerijose dirbantiems vairuotojams taikomi skirtingi tarifiniai atlygiai (koeficientai) (8 lentelė).

8 lentelė. Ministerijos darbuotojų, atliekančių vairuotojų pareigas, darbo užmokestis 2006 metais (Lt)

Įstaiga	Pareigos	Koeficientas	Tarnybinis atlyginimas	Priedas nuo nustatyto tarnybinio atlyginimo		Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis, įskaitant vienkartinę išmoką
				Lt	%	
Aplinkos ministerija	specialistas (ministro vairuotojas)	17	1955	570	29	3001
				970	50	
	Vairuotojas	7,7	886	880	99	1939

Teisingumo ministerija	vyresn. specialistas (ministro vairuotojas)	18	2070	1449	70	3623
	vyresn. specialistas (vairuotojas)	17	1955	977	50	3117
Susisiekimo ministerija	vairuotojas (ministro)	7,7	886	886	100	1921
	Vairuotojas	7,7	886	750	85	1783
Ūkio ministerija	vairuotojas (ministro)	7,7	886	886	100	2015
	Vairuotojas	7,7	886	797	90	1910

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų, nepriskirtų valstybės tarnautojų kategorijai, darbo apmokėjimą reglamentuoja Vyriausybės nutarimas.¹¹ Darbininkų valandiniai tarifiniai atlygiai nustatyti šio nutarimo 1, 3, 4 prieduose. Ūkio ir Susisiekimo ministerijos, nustatydamos tarnybinių lengvųjų automobilių vairuotojams darbo užmokestį, vadovavosi šio nutarimo 3 priedu „Biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbininkų valandiniai tarifiniai atlygiai“. Pagal šį priedą aukštos kvalifikacijos darbininkams, dirbantiems atsakingus darbus, vietoj tarifinių atlygių 2006 m. buvo galima nustatyti tarnybinį atlyginimą – iki 7,7 koeficiento, kurio pagrindu imama bazinė mėnesinė alga (nuo 2007 m. liepos 1 d. nustatyta iki 8,8 koeficiento). Teisingumo ministerijoje ministrui priskirtą automobilį ir kitus tarnybinius automobilius vairuoja darbuotojai, turintys vyresniųjų specialistų pareigybes.

Pastebėjimas

Teisingumo ministro 2007-03-23 įsakymu Nr. 1R-117 patvirtintuose Finansų ir ūkio departamento Ūkio skyriaus vyresniojo specialisto (atliekančio vairuotojo pareigas) pareigybės aprašyme nurodyta, kad „vyresniojo specialisto pareigybė nepriskiriama valstybės tarnautojų kategorijai“ ir kartu nurodytas pareigybės C lygis. Norėtume pažymėti, kad pareigybių lygiai nustatomi tik valstybės tarnautojams (Valstybės tarnybos įstatymo 7 str.).

Kaip nurodyta minėtame pareigybės aprašyme, vyresnieji specialistai reikalingi dėl operatyvaus darbuotojų aptarnavimo ministerijos tarnybiniu autotransportu vykdant tarnybines užduotis. Jiems tarnybinio atlyginimo koeficientai (5–18) nustatyti pagal minėto nutarimo 4 priedą „Vyriausybės kanceliarijos, ministerijų, Vyriausybės įstaigų ir kitų valdymo institucijų darbuotojų, nepriskiriamų valstybės tarnautojų kategorijai, tarnybiniai atlyginimai“. Aplinkos ministerijoje ministrui priskirtą automobilį aptarnauja darbuotojas, turintis specialisto pareigybę, o tarnybinį automobilį aptarnauja darbininko kategoriją turintis vairuotojas (nuo 2007 m. ir šis vairuotojas jau specialistas). Be minėtų ministerijų, pagal 4 priedą specialistams, atliekantiems vairuotojų pareigas, atlyginimus moka Finansų, Sveikatos apsaugos, Švietimo ir mokslo bei Kultūros ministerijos (3 priedas).

¹¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993-07-08 nutarimas Nr. 511 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“.

Dėl šios priežasties ministerijų vairuotojai, atlikdami tą patį darbą, gauna skirtingą darbo užmokestį, o nustatytų tarnybinių atlyginimų skirtumas yra gana didelis. Teisingumo ministerijoje vairuotojo tarnybinis atlyginimas yra 2 070 Lt, Aplinkos ministerijoje – 1 955 Lt, o Ūkio ir Susisiekimo ministerijose – 886 Lt. Atitinkamai šiose ministerijose dirbančių vairuotojų tarnybiniai atlyginimai yra 2,3 ir 2,2 karto didesni, negu dirbančių Ūkio ir Susisiekimo ministerijose. Ministerijose vairuotojai dirba pagal sudarytas darbo sutartis, papildomi iki 100 proc. tarnybinio atlyginimo dydžio priedai jiems mokami už aukštą kvalifikaciją, skubių, svarbių ir sudėtingų darbų (užduočių) vykdymą. Vairuotojai gauna ir vienkartinės pinigines išmokas. Tačiau kai kurių ministerijų specialistų nuomone, vairuotojų, o ypač ministrams priskirtų automobilių vairuotojų, darbo užmokestis yra gana mažas, kadangi jų darbo laiko apskaita neparodo faktiškai dirbto laiko, nes pagal Lietuvos Respublikos darbo kodeksą, viršvalandiniai darbai vairuotojams neleidžiami, todėl viršvalandžiai darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose nežymimi ir už juos nemokama.

Statistikos departamentas yra patvirtinęs¹² Lietuvos Respublikos profesijų klasifikatoriaus nuostatus, kurie parengti remiantis tarptautiniu standartu ISCO-88. Vadovaujantis šiais nuostatais, yra parengtas Lietuvos Respublikos profesijų klasifikatorius (toliau – Klasifikatorius), kurio steigėjas yra Vyriausybė. Klasifikatoriaus objektas yra profesija, suprantama kaip atitinkamomis žiniomis, mokėjimais, sugebėjimais ir įgūdžiais pagrįstos žmonių veiklos kombinacijos. Pagal Klasifikatorių lengvųjų automobilių vairuotojai priskirti darbininkų profesijai ir yra nurodyti 8.3 pogrupyje „Vairuotojai ir kilnojamųjų įrenginių operatoriai“.

Mūsų nuomone, visų biudžetinių įstaigų tarnybinių lengvųjų automobilių vairuotojai yra darbininkai ir jiems tarnybiniai atlyginimai turi būti nustatyti vadovaujantis minėto Vyriausybės nutarimo atitinkamais priedais.

6. Gerosios praktikos pavyzdžiai

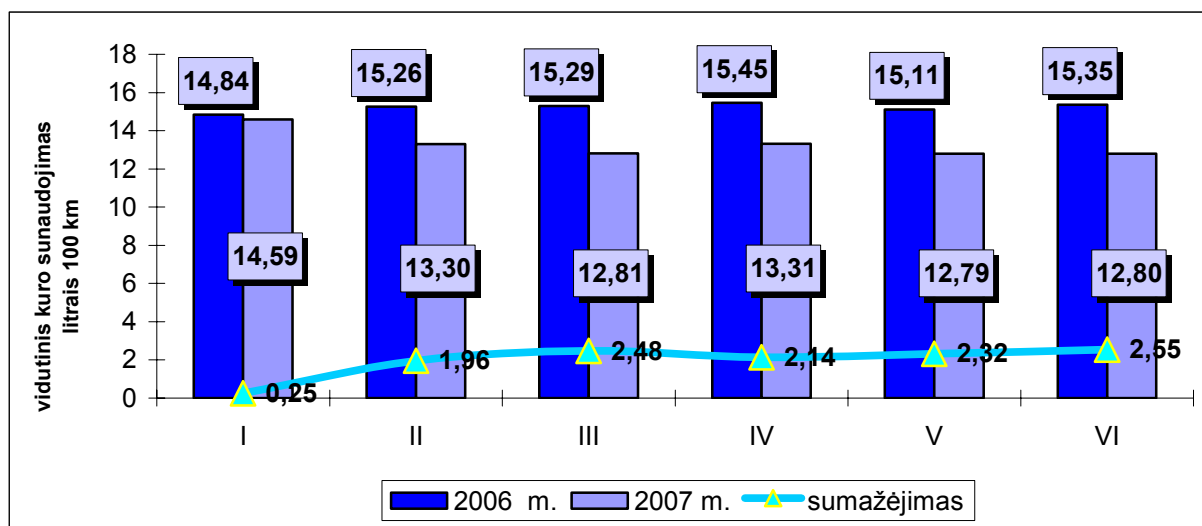
Audito metu mes gavome įrodymų, kad, įdiegus automobilių parko kontrolės sistemų komplektą ir jų valdymo programinę įrangą Seimo kanceliarijos automobiliuose, gaunamas ridos ir sunaudoto kuro mažėjimo efektas.

---

26 pav. Lengvųjų tarnybinių automobilių panaudojimo analizės rezultatai Seimo kanceliarijoje

---

¹² Patvirtinta Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 1999-04-15 įsakymu Nr. 37 „Dėl klasifikatorių nuostatų patvirtinimo“.

Šaltinis – Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija

26 pav. pateikti 2006 m. pirmojo pusmečio analizės rezultatai, kai nebuvo kontrolės sistemos, ir 2007 m. pirmojo pusmečio, kai buvo įdiegta elektroninė automobilių parko kontrolės sistema (toliau – EAPKS) ir jo valdymo programinė įranga.

Pagal Seimo kanceliarijos pateiktus duomenis, įdiegus EAPKS kompleksus ir jų valdymo programinę įrangą kanceliarijos 50-yje automobilių, buvo sugriežtinta automobilių naudojimo ir kuro sunaudojimo kontrolė, dėl to nuolat mažėjo vidutinis kuro sunaudojimas 100 km. 2006 m. pirmojo pusmečio rida buvo 533 217 km, kuro sunaudota 81 041 l, išskaičiuotas vidutinis kuro sunaudojimas – 15,21 l/100 km. 2007 m. pirmojo pusmečio rida buvo 411 591 km, kuro sunaudota 54 708 l, išskaičiuotas vidutinis kuro sunaudojimas – 13,26 l/100 km.

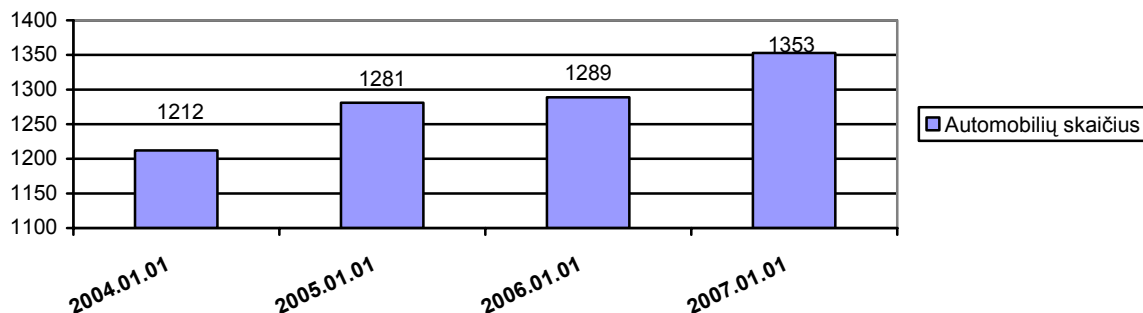
Per 2007 m. pirmąjį pusmetį rida sumažėjo 121 626 km, t.y. apie 23 proc., lyginant su 2006 m. pirmuoju pusmečiu. Įdiegus EAPKS, išlaidos kurui per 2007 m. pirmąjį pusmetį sumažėjo 90 978 Lt (4 priedas).

Kaip paaiškino EAPKS įdiegę atstovai, naudojant šią kontrolės sistemą, degalų sąnaudos sumažėja 15–20 proc., nes ji užtikrina automobilių naudojimą pagal paskirtį – tiesioginiam tarnybinių užduočių vykdymui. Taip pat maksimaliai sumažėja automobilių panaudojimo savanaudiškiems tikslams galimybė, o tai drausmina vairuotojus, sumažinamas serviso ir remonto darbų poreikis, fiksuojamas automobilio naudojimo laikas ir vieta, nuvažiuoti atstumai. Kiekvienai transporto priemonei kaip ataskaita yra pateikiamas kelionės lapas.

Kaip minėjome, įdiegus EAPKS kompleksus ir jų valdymo programinę įrangą Seimo kanceliarijos automobiliuose (50 vnt.), išlaidos kurui per pusmetį sumažėjo 90 978 Lt. Galima daryti prielaidą, kad, įdiegus tokią sistemą audituotų biudžetinių įstaigų automobiliuose (1 353 vnt.), per metus būtų sutaupyta 4 923 729 Lt ($90978/50 \cdot 2 \cdot 1353$) valstybės biudžeto lėšų.

Audituotose biudžetinėse įstaigose tarnybinių lengvųjų automobilių skaičius padidėjo nuo 1 212 vnt. 2004 m. iki 1 353 vnt. 2007 m., iš viso 141 vnt. (žr. 27 pav.).

27 pav. Automobilių skaičius audituotose biudžetinėse įstaigose

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Apklausus 62 biudžetines įstaigas dėl tarnybinio transporto naudojimo (dvi įstaigos į klausimus neatsakė, nes transporto neturi), nustatyta, kad beveik kiekvienoje įstaigoje yra nedidelis autoūkis, kurio išlaikymui ir priežiūrai naudojamos valstybės biudžeto lėšos, nors tokia veikla nėra būdinga biudžetinėms įstaigoms (5 priedas). Manome, kad biudžetinių įstaigų autoūkiai nepajėgūs užtikrinti keliamų reikalavimų – kontroliuoti, ar automobiliai tinkamai laikomi, saugomi, naudojami tik tarnybiniams įstaigų uždaviniams bei funkcijoms vykdyti, ir tinkamai tvarkyti dokumentus. EAPKS komplektai yra palyginus brangūs, todėl juos apsimoka įdiegti ten, kur yra didelis skaičius automobilių.

Manome, kad tarnybinius lengvuosius automobilius galima būtų naudoti efektyviau, jeigu kelionės lapai būtų išduodami tik vienai dienai ir juose būtų nurodyti konkretūs važiavimo maršrutai. Kaip pavyzdį pateikiame Vilniaus miesto 3 apylinkės teismo patirtį.

Pavyzdys

2006 m. gruodžio 18-31 dienoms buvo išduotas kelionės lapas automobilio VW Vento vairuotojui, kuris vietoj konkretaus važiavimo maršruto (išvykimo ir atvykimo vietas) rašė „po Vilniaus miestą“. Per 8 dienas automobilis nuvažiavo 598 km, arba vidutiniškai po 74,75 km. Pareikalavus, kad būtų žymimi konkretūs važiavimo maršrutai, buvo nurodyta, kad automobilis per dieną nuvažiavo 39 km, t. y. beveik du kartus sumažėjo dienos rida, o kartu ir sunaudoto kuro išlaidos.

Audito metu per pokalbius su ministerijų vadovybe buvo aptarti tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo tik tarnybiniams įstaigų uždaviniams bei funkcijoms vykdyti papildomi kontrolės būdai, tarp jų – tarnybinių lengvųjų automobilių žymėjimas ministerijų logotipais ar kitu būdu (pvz., kitos spalvos numeriais). Dauguma įstaigų vadovų pritarė tokiam būdui. Mūsų nuomone, tarnybinių automobilių žymėjimas bent jau iš dalies išspręstų piktnaudžiavimo problemą.

Audito metu buvo gauta informacija iš kelių Europos Sąjungos valstybių, kaip jos organizuoja tarnybinio transporto naudojimą. Kaip sektiną pavyzdį galima paminėti Latvijos

Respubliką, kurios Vyriausybė yra sukūrusi Konkursų komitetą, reguliuojantį tarnybinio transporto naudojimą šiais būdais:

- kaupia informaciją, susijusią su valstybės institucijų tarnybinio transporto poreikiais;
- organizuoja bendrus automobilių nuomos konkursus;
- nustato vienodas automobilių nuomos procedūras.

Be to, Latvijos Respublikos Vyriausybė riboja leistiną automobilių skaičių ministerijose (vidutiniškai 4, daugiausiai 7). Nėra nustatytas limitas automobiliams įsigyti, bet yra nustatyta automobilio mėnesio ridos kvota. Degalų suvartojimas 100 km nustatomas pagal duomenis, pateiktus pagaminusios automobilį įmonės sertifikate.

Vengrijoje aukštų pareigūnų (pvz., valstybės audito įstaigos vadovybės) teisę naudotis tarnybiniu transportu reglamentuoja teisės aktai, kurie numato automobilių tipus skirtingiems valstybės pareigūnų lygiams, vadovaujantis vieša normatyvų sistema. Tarnybiniams automobiliams pirkti skiriama suma nelimituojama, nenustatytas ir ridos limitas, tačiau reglamentuotas atsiskaitymas už sunaudotus degalus. Atostogų ir poilsio dienų metu tarnybiniai automobiliai laikomi įstaigų garažuose.

Ypač įdomi yra Olandijos, vienos iš ES senbuvių, patirtis, kur galimybė naudotis tarnybiniu transportu privatiems tikslams yra apmokestinama, jei automobilis šiais tikslais nuvažiuoja daugiau kaip 500 km per metus. Dėl šios priežasties privaloma registruoti visas keliones. Nustačius, kad ministras nuvažiavo daugiau kaip 500 km, transporto paslauga apmokestinama, nors šiam tikslui ministrui gali būti išmokėta ir kompensacija.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Išvados

1. Dėl tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo teisinio reglamentavimo, patvirtintų išlaidų dydžių tarnybiniams lengviesiems automobiliams išlaikyti arba jiems nuomoti ir dėl tarnybinių lengvųjų automobilių išlaikymo išlaidų (žr. psl. 9 – 19)

1.1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. lapkričio 17 d. nutarime Nr. 1341 „Dėl tarnybinių lengvųjų automobilių įsigijimo, nuomos ir naudojimo biudžetinėse įstaigose“ nenurodyta, kokios įstaigų išlaidos turi būti priskiriamos tarnybinių lengvųjų automobilių išlaikymo išlaidoms, skaičiuojant išlaidų dydį tarnybiniams lengviesiems automobiliams išlaikyti arba jiems nuomoti.

1.2. Vyriausybės patvirtinti išlaidų dydžiai tarnybiniams lengviesiems automobiliams išlaikyti arba jiems nuomoti, kuriais buvo siekiama taupiai naudoti valstybės biudžeto lėšas, iš esmės nesuteikia galimybės kontroliuoti visų įstaigos išlaidų, susijusių su tarnybinio transporto išlaikymu ir naudojimu, kadangi dalis šių išlaidų pagal Valstybės ir savivaldybių biudžetų išlaidų ekonominę klasifikaciją priskiriamos kitiems išlaidų straipsniams (vairuotojų darbo užmokestis, automobilių garažų išlaikymo ir jų komunalinių paslaugų išlaidos, naujų ir naudotų transporto priemonių veiklos nuomos išlaidos ir kt.).

1.3. Išlaidų tarnybiniams lengviesiems automobiliams išlaikyti arba jiems nuomoti dydžiai nustatyti 2002 m. ir iki šiol nebuvo peržiūrėti, nors pasikeitė ne tik transporto priemonės ir jų išlaikymo išlaidos, bet ir vykdomos valstybės institucijų funkcijos. Išlaidų dydžiai nepagrįsti išsamia aktualia transporto išlaikymo išlaidų poreikio analize.

1.4. Ministrų, viceministrų ir ministerijos valstybės sekretorių pareigybinių tarnybinių lengvųjų automobilių išlaikymo išlaidos yra nelimituotos, jų kontrolė nereglamentuota, šių išlaidų nereikia įskaityti į nustatytą išlaidų dydį tarnybiniams lengviesiems automobiliams išlaikyti arba jiems nuomoti. Kai kuriose ministerijose ministro, viceministro ir ministerijos valstybės sekretoriaus pareigybinių tarnybinių lengvųjų automobilių išlaikymo išlaidos atskirai neapskaitomos, šių išlaidų atsakingi darbuotojai neanalizuoja ir neužtikrina šiam tikslui skirtų valstybės biudžeto lėšų efektyvaus panaudojimo.

1.5. Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo ataskaitoje (forma Nr. 2) transporto išlaikymo išlaidos rodomos vienoje eilutėje, neišskiriant atskirai pareigybinių tarnybinių, tarnybinių lengvųjų automobilių ir kitų transporto priemonių išlaikymo išlaidų. Daugelis biudžetinių įstaigų patvirtintą

išlaidų dydį skaičiuoja ne tarnybiniams lengviesiems automobiliams išlaikyti arba jiems nuomoti, o visoms transporto išlaikymo išlaidoms.

1.6. Tarnybinių lengvųjų automobilių išlaikymo išlaidos kiekvienais metais didėja: lyginant 2006 m. su 2004 m., tarnybinių automobilių išlaikymo išlaidos ministerijose padidėjo 830 tūkst. Lt, apskričių viršininko administracijose – 598 tūkst. Lt, valstybinėse aukštosiose mokyklose – 283 tūkst. Lt ir kitose biudžetinėse įstaigose – 849 tūkst. Lt.

Sparčiausiai tarnybinių automobilių išlaikymo išlaidos 2004–2006 m. didėjo apskričių viršininko administracijose, jos išaugo 50,6 proc. Šios išlaidos didėjo sparčiau, nei per šį laikotarpį didėjo visos valstybės biudžeto išlaidos, kurios 2006 m., lyginant su 2004 m., išaugo 42,2 proc. Tam įtakos turėjo: vadovų naudojamų automobilių kuro suvartojimas 100 km vidutiniškai padidėjo 12,9 proc. (nuo 10,89 l/100 km 2004 m. pakilo iki 12,29 l/100 km 2006 m.), įsigyto kuro kainos vidutiniškai padidėjo 17,6 proc. (nuo 2,56 Lt/l 2004 m. išaugo iki 3,01 Lt/l 2006 m.), biudžeto lėšomis įsigytų automobilių skaičius padidėjo penkis kartus (nuo 19 vnt. 2004 m. iki 95 vnt. 2006 m.).

2. Dėl tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo (žr. psl. 19 – 27)

2.1. Visose audituotose biudžetinėse įstaigose tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimas yra reglamentuotas vidaus teisės aktais, tačiau juose nustatytos vidaus kontrolės procedūros yra nepakankamai veiksmingos, kad užtikrintų efektyvų valstybės biudžeto lėšų panaudojimą ir užkirstų kelią šių automobilių naudojimui ne pagal paskirtį.

2.2. Audituotose ministerijose per 2006 m. tarnybiniai lengvieji automobiliai nebuvo pilnai panaudojami (nuo 23 proc. iki 99,6 proc. faktiškai dirbtų dienų, lyginant su 247 darbo dienomis), o kai kurie iš viso buvo nenaudojami. Tai rodo, kad dalis tarnybinių automobilių naudojami neefektyviai ir jų skaičius galėtų būti mažesnis.

2.3. Tarnybinių lengvųjų automobilių kelionėms ir degalų suvartojimui apskaityti yra išduodami įvairių formų kelionės lapai. Dažnai jie pildomi nesilaikant nustatytų skilčių ir neatsižvelgiant į faktišką automobilių ir vairuotojų darbo laiką, todėl jų duomenys neatitinka tikrovės ir jais negalima vadovautis, norint įvertinti, ar tarnybiniai lengvieji automobiliai naudojami taupiai ir efektyviai. Biudžetinėse įstaigose naudojami automobilių kelionės lapai gali būti efektyvi tarnybinio transporto išlaidų, automobilių ridos ir kuro sunaudojimo kontrolės priemonė tik tuo atveju, jei jie tinkamai užpildyti ir juose pažymėtas kiekvienas važiavimo maršrutas. Pildydami kelionės lapus, patys įstaigų vadovai nerodo sektino pavyzdžio.

3. Dėl tarnybinių automobilių nuomos ir veiklos nuomos išlaidų (žr. psl. 27 – 30)

3.1. Ministerijos, nuomodamos automobilius tarnybos reikmėms pagal poreikį, išleidžia kur kas mažiau valstybės biudžeto lėšų, negu naudodamos nuosavus automobilius.

3.2. Didžiausią ministerijų transporto išlaikymo išlaidų dalį sudaro ministrų reikmėms išnuomotų automobilių nuomos mokestis. Nuomojamų automobilių vertė Vyriausybės nereglamentuota, todėl faktiškai biudžetinės įstaigos nuomojasi brangesnius nei 60 tūkst. Lt vertės (už šią sumą joms leista įsigyti), automobilius. Veiklos nuomos išlaidos neįskaitomos į Vyriausybės patvirtintą išlaidų dydį tarnybiniams lengviesiems automobiliams išlaikyti arba jiems nuomoti.

3.3. Naujų ir naudotų transporto priemonių veiklos nuoma Vyriausybės 1998 m. lapkričio 17 d. nutarimu Nr. 1341 „Dėl tarnybinių lengvųjų automobilių įsigijimo, nuomos ir naudojimo biudžetinėse įstaigose“ nereglamentuota. Daugelis biudžetinių įstaigų veiklos nuomos išlaidas apskaito kaip transporto išlaikymo išlaidas, nors sudarytos nuomos sutartys atitinka Valstybės ir savivaldybių biudžetų išlaidų ekonominėje klasifikacijoje nurodytus veiklos nuomos reikalavimus.

4. Dėl mokamų kompensacijų degalų išlaidoms ir automobilio amortizacijai padengti (žr. psl. 30 – 35)

4.1. Mokant kompensacijas už netarnybinio transporto naudojimą tarnybos reikmėms, išleidžiama kur kas mažiau valstybės biudžeto lėšų, negu naudojant automobilius, esančius ministerijų žinioje.

4.2. Mokamų kompensacijų dydžius biudžetinių įstaigų vadovai tvirtina neatsižvelgdami į ministerijų viceministrų, valstybės sekretorių ir sekretorių darbo pobūdį bei vykdomas jų funkcijas.

4.3. Kompensacija už netarnybinių lengvųjų automobilių naudojimą neturi būti mokama už laikotarpį, kai valstybės tarnautojas yra išvykęs į tarnybinių komandiruočių ne nuosavu automobiliu, o bendru tarnybinių įstaigos transportu kaip komisijos ar delegacijos narys arba kai jam apmokamos tarnybinės komandiruočių kelionės išlaidos kitomis transporto priemonėmis.

5. Dėl tarnybinių lengvųjų automobilių vairuotojų darbo apmokėjimo (žr. psl. 35 – 37)

5.1. Tarnybinių lengvųjų automobilių vairuotojams už jų atliekamą darbą apmokama skirtingai. Vienose ministerijose vairuotojai priskirti darbininkų kategorijai, o kitose ministerijose vairuotojai užima vyresniojo specialisto ar specialisto pareigybes. Skirtumas tarp specialistams ir darbininkams nustatyto tarnybinio atlyginimo yra daugiau kaip du kartus didesnis.

5.2. Pagal Lietuvos Respublikos darbo kodeksą viršvalandžiai darbai vairuotojams neleidžiami, todėl viršvalandžiai darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose nežymimi ir už juos nemokama, nors tarnybinio transporto išlaidų apskaitos dokumentai rodo, kad faktiškai tarnybinių

automobilių vairuotojai dirba viršvalandžius. Už viršvalandinį darbą vairuotojams kompensuojama nustatant priedus, mokant vienkartinės išmokas ar kitais būdais.

5.3. Ministrų, kaip Vyriausybės narių, darbo laikas nesutampa su ministerijos vidaus tvarkos taisyklėse numatytu darbo laiku, o ministrams priskirtų automobilių vairuotojai privalo laikytis minėtos tvarkos. Kadangi vairuotojams už viršvalandžius nemokama (neleidžiama mokėti pagal Darbo kodeksą), tai kelionės lapuose ir darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose nurodomi tikrovės neatitinkantys duomenys.

6. Dėl gerosios praktikos pavyzdžių (žr. psl. 37 – 40)

6.1. Lietuvos ir kitų Europos Sąjungos valstybių gerosios praktikos pavyzdžiai, naudojant tarnybinius lengvuosius automobilius, rodo, kad yra įvairių būdų ir priemonių, kaip taupyti valstybės biudžeto lėšas, efektyviai naudoti tarnybinius lengvuosius automobilius.

6.2. Biudžetinių įstaigų autoūkiai nepajėgūs užtikrinti jiems keliamų reikalavimų – kontroliuoti, ar automobiliai tinkamai laikomi, saugomi, naudojami tik tarnybiniams įstaigų uždaviniams bei funkcijoms vykdyti. Praktika rodo, kad stambinant autoūkius ir įdiegus elektroninę automobilių parko kontrolės sistemą, būtų efektyviau užtikrintas automobilių naudojimas pagal paskirtį.

Rekomendacijos

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

1. Siūlyti:

1.1. Pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. lapkričio 17 d. nutarimą Nr. 1341 „Dėl tarnybinių lengvųjų automobilių įsigijimo, nuomos ir naudojimo biudžetinėse įstaigose“:

1.1.1. Nustatyti ir patvirtinti naujus išlaidų dydžius tarnybiniams lengviesiems automobiliams išlaikyti arba jiems nuomoti, įskaitant į šias išlaidas pareigybinių tarnybinių lengvųjų automobilių, atašė automobilių išlaidas ir kitas įstaigos išlaidas, susijusias su tarnybinio transporto išlaikymu ir naudojimu. Išlaidų dydžiai turi būti pagrįsti biudžetinių įstaigų atliktais tarnybinių lengvųjų automobilių išlaikymo išlaidų apskaičiavimais ir analize.

1.1.2. Reglamentuoti naujų ir naudotų transporto priemonių veiklos nuomos paslaugas, nustatant nuomojamų automobilių maksimalią vertę.

1.1.3. Reglamentuoti kompensacijų už netarnybinių lengvųjų automobilių naudojimą mokėjimą taip, kad kompensacija nebūtų mokama už laikotarpį, kai darbuotojas yra išvykęs į tarnybines komandiruotes ne nuosavu automobiliu.

2. Stiprinant vidaus kontrolės procedūras ir siekiant taupiau naudoti valstybės biudžeto lėšas, apsvarstyti galimybę:

2.1. Parengti griežtos atskaitomybės kelionės lapo formą biudžetinėms įstaigoms ir nustatyti jo pildymo tvarką.

2.2. Privalomai žymėti biudžetinių įstaigų tarnybinius lengvuosius automobilius logotipais ar kitais būdais.

2.3. Perduoti Vyriausybės kanceliarijai Vyriausybės narių (ministrų) pareigybinių tarnybinių lengvųjų automobilių aptarnavimą.

2.4. Stambinti biudžetinių įstaigų tarnybinių lengvųjų automobilių autoūkius, prijungiant juos prie įstaigų, įdiegusių elektronines automobilių parko kontrolės sistemas.

2.5. Taikyti kitų ES valstybių patirtį, limituojant ir apmokestinant pareigybinių tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimą asmeniniams tikslams.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

1. Siekiant išvengti skirtingo biudžetinių įstaigų vairuotojų darbo apmokėjimo, spręsti klausimą, ar šie vairuotojai turi būti priskirti darbininkų kategorijai, ar specialisto pareigybei.

2-ojo audito departamento direktorė

Zita Valatkienė

Vyriausioji valstybinė auditorė

Rita Buidovienė

Valstybinio audito ataskaitos kopijos pateiktos:

Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui, 1 egz.

Lietuvos Respublikos Vyriausybei, 1 egz.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, 1 egz.

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos „Valstybės institucijų (įstaigų) transporto išlaidų vertinimas“ 1 priedas

9 lentelė. Audituotų valstybės institucijų (įstaigų) sąrašas

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ministerijos 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sveikatos apsaugos ministerija 2. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija 3. Žemės ūkio ministerija 4. Vidaus reikalų ministerija 5. Krašto apsaugos ministerija 6. Užsienio reikalų ministerija 7. Ūkio ministerija 8. Finansų ministerija 9. Švietimo ir mokslo ministerija 10. Kultūros ministerija 11. Aplinkos ministerija 12. Susisiekimo ministerija 13. Teisingumo ministerija
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Apskritis 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vilniaus apskrities viršininko administracija 2. Utenos apskrities viršininko administracija 3. Tauragės apskrities viršininko administracija 4. Telšių apskrities viršininko administracija 5. Panevėžio apskrities viršininko administracija 6. Šiaulių apskrities viršininko administracija 7. Klaipėdos apskrities viršininko administracija 8. Marijampolės apskrities viršininko administracija 9. Alytaus apskrities viršininko administracija 10. Kauno apskrities viršininko administracija
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Valstybinės aukštosios mokyklos 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kauno medicinos universitetas 2. Kauno technologijos universitetas 3. Klaipėdos universitetas 4. Lietuvos kūno kultūros akademija 5. Lietuvos žemės ūkio universitetas 6. Šiaulių universitetas 7. Lietuvos veterinarijos akademija 8. Vytauto Didžiojo universitetas 9. Mykolo Romerio universitetas 10. Vilniaus pedagoginis universitetas 11. Lietuvos muzikos ir teatro akademija 12. Vilniaus dailės akademija
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kitos 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lietuvos sodininkystės ir daržininkystės institutas 2. Lietuvos veterinarijos akademijos Veterinarijos institutas

biudžetinės įstaigos	<ol style="list-style-type: none"> 3. Valstybinė sienos apsaugos tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos 4. Lietuvos policijos departamentas 5. Kalėjimų departamentas prie Teisingumo ministerijos 6. Plungės rajono apylinkės teismas 7. Mažeikių rajono apylinkės teismas 8. Vilniaus m. 3 – iasis apylinkės teismas 9. Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos 10. Transporto investicijų direkcija 11. Pasienio punktų kontrolės direkcija 12. Aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūra 13. Valstybinė metrologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos* 14. Valstybinė ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos 15. Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija 16. Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarija 17. Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos 18. Vertybinių popierių komisija 19. Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Vyriausybės 20. Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras 21. Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija 22. Lietuvos Respublikos Draudimo priežiūros komisija 23. Kultūros paveldo departamentas 24. Lietuvos nacionalinis dramos teatras 25. Lietuvos nacionalinė filharmonija 26. Kūno kultūros ir sporto departamentas 27. Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo, aukų rėmimo ir atminimo įamžinimo fondas*
----------------------	--

* Transporto neturi

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Valstybinio audito ataskaitos
 „Valstybės institucijų (įstaigų)
 transporto išlaidų vertinimas“
 2 priedas

10 lentelė. Susisiekimo ministerijos vairuotojui išduoti kelionės lapai tuo pačiu metu vairuoti 2–3 automobilius

Kelionės lapas Nr. 92			Kelionės lapas Nr. 90			Kelionės lapas Nr. 89		
ŠKODA SUPERB Nr. AHO 896			VW EUROVAN Nr. VVZ 726			VW CARAVALLE Nr. AVY 552		
Dienos	Laikas	maršrutas	dienos	laikas	maršrutas	dienos	laikas	maršrutas
			1	8:00-17:00	Vilnius-Klaipėda	1	8:00-17:00	Po Vilnių
						4	8:00-17:00	Po Vilnių
5	8:00-17:00	Po Vilnių				5	8:00-17:00	Po Vilnių
6	8:00-17:00	Po Vilnių				6	8:00-17:00	Po Vilnių
			7	8:00-17:00	Po Vilnių	7	8:00-17:00	Po Vilnių
						8	8:00-15:45	Po Vilnių
11	8:00-17:00	Po Vilnių				11	8:00-17:00	Po Vilnių
			12	8:00-17:00	Po Vilnių	12	8:00-17:00	Vilnius-Pagėgiai-Vilnius
13	8:00-17:00	Po Vilnių				13	8:00-17:00	Po Vilnių
						14	8:00-17:00	Po Vilnių
						15	8:00-18:00	Vilnius-Klaipėda-Vilnius
						18	8:00-17:00	Po Vilnių
19	8:00-17:00	Po Vilnių	19	8:00-17:00	Po Vilnių	19	8:00-17:00	Po Vilnių
						20	8:00-18:00	Po Vilnių
						21	8:00-17:00	Po Vilnių
22	8:00-15:45	Po Vilnių				22	8:00-15:45	Po Vilnių
27	8:00-17:00	Po Vilnių				27	8:00-17:00	Po Vilnių
			28	8:00-17:00	Po Vilnių	28	8:00-17:00	Po Vilnių
						29	8:00-15:45	Po Vilnių

Šaltinis – Valstybės kontrolė

11 lentelė. Susisiekimo ministerijos automechanikui 2006 m. išrašyti kelionės lapai vairuoti automobilius

Mėnuo	Automobilis	Nuvažiauta km
Sausis	VW GOLF Nr. HVV 747	1450
Vasaris	VW GOLF Nr. HVV 747	1300
Kovas	VW GOLF Nr. HVV 747	1700
Balandis	VW GOLF Nr. HVV 747	2750
Gegužė	VW GOLF Nr. HVV 747	3350
Birželis	VW GOLF Nr. HVV 747	2700
Mėnuo	Automobilis	Nuvažiauta km
Sausis	ŠKODA SUPERB Nr. AHO 896	600
Vasaris	ŠKODA SUPERB Nr. AHO 896	2000
Kovas	ŠKODA SUPERB Nr. AHO 896	250
Balandis	ŠKODA SUPERB Nr. AHO 896	1250

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Valstybinio audito ataskaitos
 „Valstybės institucijų (įstaigų)
 transporto išlaidų vertinimas“
 3 priedas

12 lentelė. Pareigybinių tarnybinių ir tarnybinių lengvųjų automobilių vairuotojų darbo užmokestis bei vairuotojų skaičius

Eil. Nr.	Įstaigos pavadinimas	Pareigybinių tarnybinių lengvųjų automobilių vairuotojų darbo užmokestis (Lt)	Pareigybinių tarnybinių automobilių vairuotojų skaičius (vnt.)	Tarnybinių lengvųjų automobilių vairuotojų darbo užmokestis (Lt)	Tarnybinių lengvųjų automobilių vairuotojų skaičius (vnt.)	Vyriausybės 1993-07-08 nutarimo Nr. 511 Priedai	Pareigybės
1.	Sveikatos apsaugos ministerija	35292	1	22386	1	4 priedas	Specialistai, koeficientas 12
2.	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	51409	2	40593	2	3 priedas	Darbininkai
3.	Žemės ūkio ministerija	33538	2	46368	3	3 priedas	Darbininkai
4.	Vidaus reikalų ministerija	-	-	636276	39	1 priedas	Darbininkai
5.	Krašto apsaugos ministerija	51190	1	377635	20	3 priedas	Darbininkai
6.	Užsienio reikalų ministerija	34016	2	88468	6	4 priedas	Darbininkai, koeficientas 6,09
7.	Ūkio ministerija	35433	1,5	66823	3	3 priedas	Darbininkai
8.	Finansų ministerija	39164	1	90966	4	4 priedas	Specialistai
9.	Švietimo ir mokslo ministerija	3922	2	46000	3	4 priedas	Iki 2006-12-01 buvo 3 darbininkai; nuo 2006-12-01 4 darbininkai, koeficientas 6 ir 1 specialistas, koeficientas 13
10.	Kultūros ministerija	46843	2	-	-	3 ir 4 priedai	Vienas vairuotojas darbininkas; kitas – vyresn. specialistas, koeficientas 14 (nuo 2006-11-10)
11.	Aplinkos ministerija	36015	1	23268	1	3 ir 4 priedas	Vienas vairuotojas darbininkas; kitas – specialistas, koeficientas 17
12.	Susisiekimo ministerija	23051	1	21396	1	3 priedas	Darbininkai
13.	Teisingumo ministerija	77200	2	37200	1	4 priedas	Vyresn. specialistai, koeficientas 18 ir 17

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Valstybinio audito ataskaitos
 „Valstybės institucijų (įstaigų)
 transporto išlaidų vertinimas“
 4 priedas

13 lentelė. Automobilių ridos ir sunaudoto kuro analizė

Mėnuo	Rida, km	Sunaudota kuro, l	Sunaudota kuro, Lt
2006 m. neįdiegus EAPKS			
Sausis	101732	15095	42301
Vasaris	108336	16537	46346
Kovas	108700	16622	47599
Balandis	61834	9554	28191
Gegužė	78238	11819	36749
Birželis	74377	11414	35339
Iš viso	533217	81041	236526
2007 m. įdiegus EAPKS			
Sausis	75351	10997	28702
Vasaris	82605	10989	28789
Kovas	57052	7310	18826
Balandis	51191	6811	17386
Gegužė	71565	9151	24662
Birželis	73827	9450	27183
Iš viso	411591	54708	145548
	Skirtumas	Skirtumas	Skirtumas
Sausis	26381	4098	13599
Vasaris	25731	5548	17557
Kovas	51648	9312	28774
Balandis	10643	2743	10804
Gegužė	6673	2668	12087
Birželis	550	1964	8157
Iš viso	121626	26333	90978

Šaltinis – Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija

Valstybinio audito ataskaitos
„Valstybės institucijų (įstaigų)
transporto išlaidų vertinimas“
5 priedas

14 lentelė. Informacija apie tarnybinio transporto naudojimą audituotose biudžetinėse įstaigose

Eil. Nr.	Klausimai	Taip	Ne	Iš viso atsakymų	Neatsakė
1.	Ar yra reglamentuotas tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimas?	60	0	60	0
2.	Ar paskirti atsakingi asmenys už automobilių naudojimą?	60	0	60	0
3.	Ar išduodami tarnybinių lengvųjų automobilių kelionės lapai?	59	1	60	0
4.	Ar kelionės lapai išduodami:	59	1	60	0
	- dienai	12	48	60	0
	- savaitei	10	50	60	0
	- mėnesiui	35	25	60	0
	- metams	0	60	60	0
	-kitam laikotarpiui (nurodyti konkrečiai)	11	49	60	0
5.	Ar kelionės lapuose:				
	- pasirašo asmuo, kuris vairavo automobilį	53	3	56	4
	- pasirašo asmuo, kuris naudojosi automobiliu	45	7	52	8
	- pasirašo asmuo, atsakingas už automobilio techninę būklę, patvirtinantis, kad automobilis išvyko ir atvyko techniškai tvarkingas	48	7	55	5
	- žymimi spidometro rodmenys išvykus ir grįžus į įstaigą	45	11	56	4
	- žymimas laikas išvykus ir grįžus į įstaigą	40	18	58	2
	- žymimas kiekvienas konkretus važiavimo maršrutas važinėjant Vilniuje ir kituose miestuose	31	26	57	3
	- žymimas degalų likutis išvykstant ir grįžus į įstaigą	47	9	56	4
6.	Ar lengvųjų automobilių kelionės lapai registruojami?	59	1	60	0
7.	Ar patvirtintas lengvųjų automobilių kelionės lapų registravimo žurnalas?	49	11	60	0
8.	Ar lengvųjų automobilių kelionės lapų registravimo žurnale numatytos skiltys:				
	- eilės numeris	45	10	55	5
	- išdavimo data	55	1	56	4
	- kelionės lapą gavusio asmens pareigos, pavardė ir parašas	53	2	55	5
	- kelionės lapo numeris	56	0	56	4
9.	Ar įstaigoje yra nustatyta lengvųjų automobilių raktelių išdavimo ir gražinimo tvarka? Jei tokia tvarka yra, kaip jos laikomasi?	25	34	59	1
10.	Ar įstaigoje yra nustatyta lengvųjų automobilių garažo raktų išdavimo ir gražinimo tvarka? Jei tokia tvarka yra, kaip jos laikomasi?	16	40	56	4
11.	Ar paskirtas asmuo atsakingas už techninę automobilio būklę?	59	1	60	0
12.	Ar vairuotojas ir atsakingas už automobilio techninę būklę	32	25	57	3

---

	yra tas pats asmuo?				
13.	Ar yra paskirtas asmuo, kuris sutikrina nuvažiuotus kilometrus kelionės lape su spidometro rodmenimis?	59	0	59	1
14.	Ar yra nustatyta tvarka, kad automobilis kasdien išvažiuotų geros techninės būklės?	48	12	60	0
15.	Ar analizuojamas automobilių panaudojimo efektyvumas? Kaip dažnai?	48	11	59	1

Šaltinis – Valstybės kontrolė